

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
COVID vaksinlərinin
uzaq fəsadları -
peyvəndlənənləri
nə gözləyir?
yazısı səh.13-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 24-26 fevral 2024-cü il Şənbə № 36 (8409) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Xocalı soyqırımının 32-ci ili

Şəhəri azad
etdik, hərbi
canilər isə...

yazısı səh.5-də

Gəlir-xərcləri yoxlanılacaq
iri dövlət şirkətlərinin
siyahısı niyə yeniləndi - rəy

yazısı səh.7-də

Xocalıda kütləvi
məzarlıq aşkarlandı

yazısı səh.3-də

Ermənilər Kəlbəcərdə
mövqelərimiz yenidən atəşə tutdu

yazısı səh.2-də

Kamil Zeynallı olayının
ortaya çıxardığı həqiqətlər;
ekspertlərin maraqlı şərh

yazısı səh.6-da

Rusiyanın Ukraynaya
təcavüzündən iki il keçir -
2024 qalibi müəyyən edəcəkmi?

yazısı səh.9-da

Paşinyanın adamı həddini
aşdı - "Uzağı ilyarıma
türklər gücümüzü görəcək..."

yazısı səh.3-də

Azərbaycanı hədələyən
Tolstoy Bakıda -
üzr istəməlidirmi...

yazısı səh.12-də

Məişət zorakılığına görə
cəzalar sərtləşdirilir

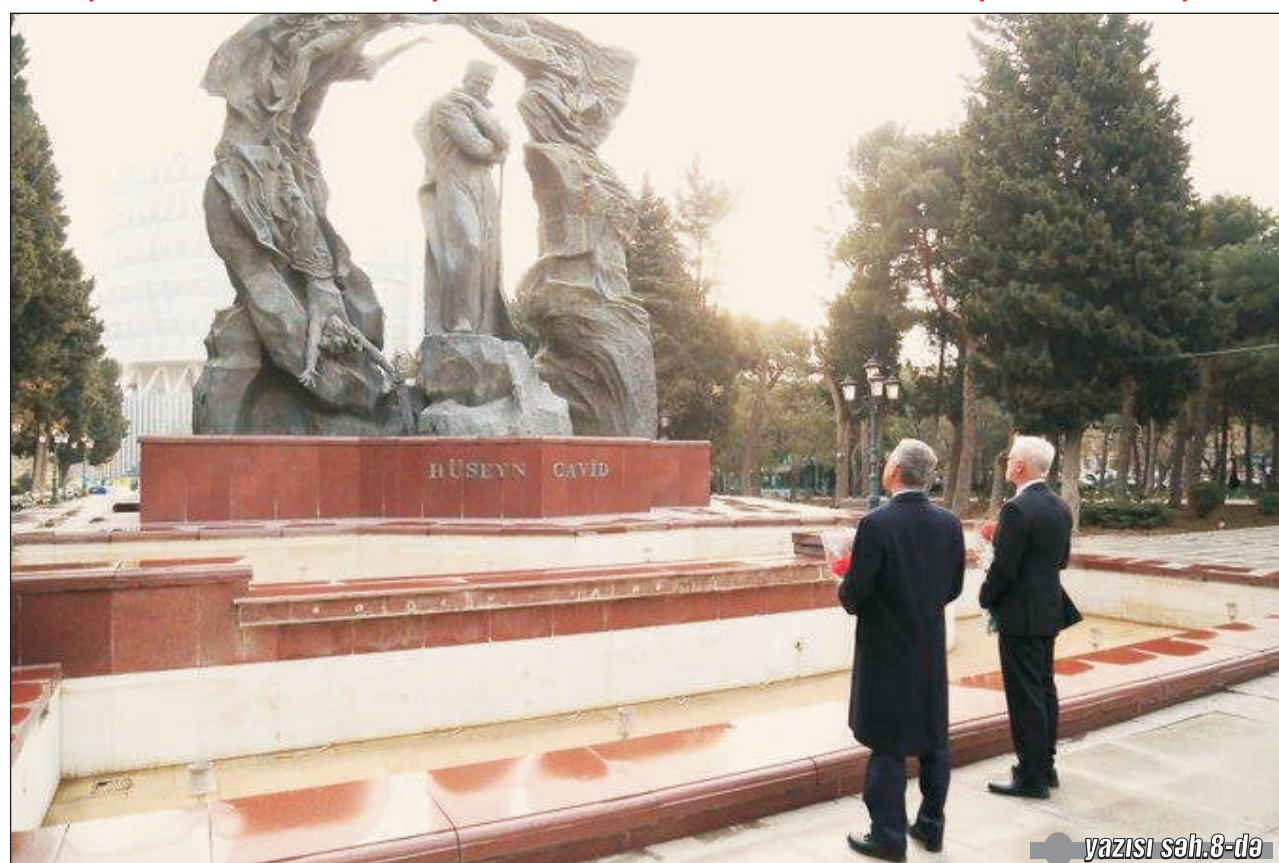
yazısı səh.13-də

Ailəsini öldürən Əhməd
işində kritik 20 gün

yazısı səh.15-də

İKİ SƏFİRİN BAKIDA QƏRİBƏ HƏRƏKƏTİ - DİPLOMATİK DEMARŞ, YOXSA...

ABŞ və Böyük Britaniyanın elçilərinin Navalnını Hüseyn Cavidin heykəli qarşısında yad etməsi birmənalı qarşılanmadı; **politoloq**: "Onları düzgün istiqamətləndirməyiblər, Navalnı "Krim Rusiyadır" deyirdi"

yazısı səh.8-də

İxracımız azalır: necə artırma bilərik - təhlil

Ekspert: "Rəqabət təkcə qiymət məsələsi deyil, ən önəmli amillərdən biri keyfiyyətdir"

yazısı səh.10-da

Fikrət Məmmədov

Parlament
sabiq nazirlə
bağlı
təqdimatı
təsdiqlədi

yazısı səh.4-də

İlon Maskın
sırlı Rusiya
sevgisi

yazısı səh.11-də

"Onların kimliyi
DNT analizi ilə
müəyyən
ediləcək" -
Prezidentin
köməkçisi

yazısı səh.2-də

“Onların kimliyi DNT analizi ilə müəyyən ediləcək” - Prezidentin köməkçisi

“Xocalıda daha bir kütləvi məzarlıq aşkar edilib. Bəlkə də bu, ilahi ədalətdir ki, 1992-ci il fevralın 26-da törədilmiş Xocalı soyqırımının növbəti ildönümündə bu adsız və günahsız mülki qurbanların qalıqları tapıldı”.

Bu barədə Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev X-da yazıb.

H.Hacıyev qeyd edib ki, onların kimliyi DNT analizi ilə müəyyən ediləcək:

“Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində dörd minə yaxın azərbaycanlı itkin düşmüş hesab olunur. Ermənistan kütləvi şəkildə qətlə yetirilən azərbaycanlıların dəfn olunduğu belə kütləvi məzarlıqların yeri barədə məlumatı verməkdən imtina edir. Bir dövlətin beynəlxalq hüquqa zidd olan hər bir hərəkəti beynəlxalq hüquqa uyğun olaraq həmin dövlətin beynəlxalq məsuliyyətinə əsas verir”.

Prezident köməkçisi vurğulayıb ki, Ermənistan Xocalı soyqırımına və Azərbaycana qarşı törədilmiş digər qanunsuz hərəkətlərə görə dövlət olaraq məsuliyyət daşıyır: “Ermənistan Respublikası 30 illik hərbi işğala və xüsusilə də Xocalı soyqırımına görə Azərbaycan xalqından və dövlətindən hələ də üzr istəməyib”. (Report)

Güzeştli mənzil vədi ilə vətəndaşların pulunu ələ keçirən şəxs tutuldu

Güzeştli mənzil almaq adı ilə vətəndaşların pulunu ələ keçirən şəxs məsuliyyətə cəlb olunub.

APA xəbər verir ki, bu barədə Baş Prokurorluğun mətbuat xidməti məlumat yayıb.

Xəbərə görə, Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində Mirdaməd Əzizovun qanunsuz hərəkətləri ilə bağlı keçirilmiş əməliyyat tədbiri nəticəsində cinayət işi başlanıb. İstintaq-əməliyyat tədbirləri ilə Mirdaməd Əzizovun özünü Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyinin (MİDA) vəzifəli şəxsi kimi təqdim edərək sözügedən qurum tərəfindən inşa olunan binalardan mənzillərin alınması ilə bağlı ona müraciət etmiş çoxsaylı vətəndaşlara güzeştli şərtlərlə mənzil almalarını təmin edəcəyi barədə yalan vədlər verib saxta sənədlər təqdim etməklə həmin şəxslərin külli miqdarda pul vəsaitini dələduzluq yolu ilə ələ keçirməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

İş üzrə toplanmış ilkin sübutlar əsasında Mirdaməd Əzizov Cinayət Məcəlləsinin 178.3.2 (külli miqdarda ziyan vurmaqla dələduzluq) və 310-cu (vəzifəli şəxsin səlahiyyətlərini mənimsəmə) maddələri ilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilib, istintaq orqanının vəsatəti və ibtidai araşdırmaya prosesual rəhbərliyi həyata keçirən prokurorun təqdimatı əsasında məhkəmənin qərarı ilə onun barəsində həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

Hazırda cinayət işi üzrə ibtidai istintaq davam etdirilir. Qeyd edilən şəxsin qanunazidd əməllərinə məruz qalmış vətəndaşlardan Baş Prokurorluğun “961” Çağrı mərkəzinə, Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin “161-Qaynar xətt” əlaqə mərkəzinə, eləcə də sosial şəbəkələrdəki səhifələrinə müraciət etmələri xahiş olunur.

Ermənilər Kəlbəcərdə mövqelərimizi yenidən atəşə tutub

Fevralın 23-ü saat 05:50-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Basarkeçər rayonunun Yuxarı Şorca yaşayış məntəqəsi istiqamətində yerləşən mövqelərindən Azərbaycan Ordusunun Kəlbəcər rayonunun Yellicə yaşayış məntəqəsi istiqamətindəki mövqelərini atıcı silahlardan atəşə tutub.

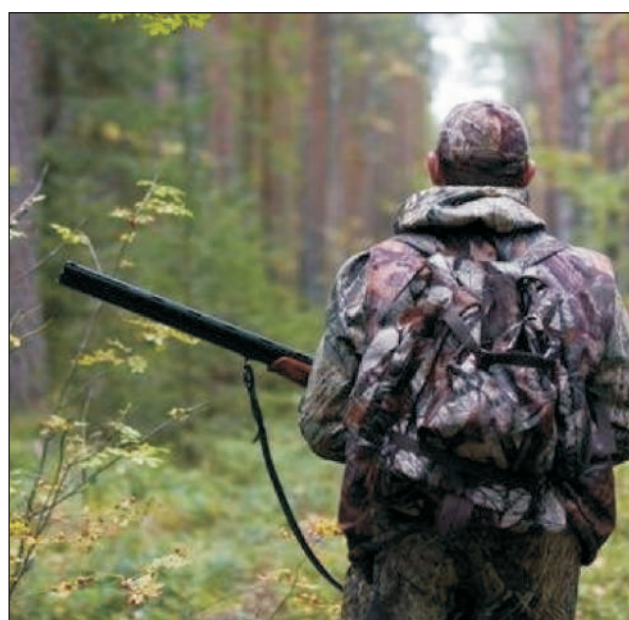
Bu barədə Müdafiə Nazirliyindən bildirilib.

Qeyd edilib ki, iki ölkənin şərti sərhədində vəziyyətin gərginləşdirilməməsi

və sabitliyin təmin edilməsi məqsədilə Azərbaycan Ordusunun bölmələri tərəfindən cavab tədbirləri görülməyib.

“Ermənistanın hərbi rəhbərliyini şərti sərhəddə son beş ayda hökm sürən sabitliyin pozulması və vəziyyətin yenidən nəzarətdən çıxmasına yönəlmiş bu kimi təxribatlara yol verməməyə çağırır, bu əməlləri törədənlərin isə müəyyən edilərək cəzalandırılmasını tələb edirik”, - məlumatda deyilir.

Ov mövsümü başa çatır

Buraxılış imtahanında ilk dəfə sual kitabçaları iştirakçılara təqdim olunacaq

Bu il ilk dəfə olaraq buraxılış imtahanında sual kitabçaları iştirakçılara təqdim olunacaq.

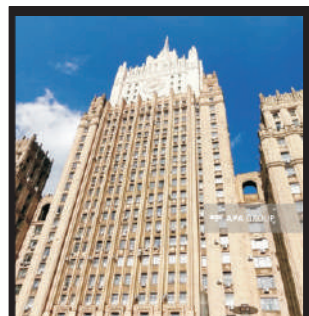
Bunu APA-ya açıqlamasında Dövlət İmtahan Mərkəzinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Xanlar Xanlarzadə bildirib. Onun sözlərinə görə, iştirakçılar sual kitabçalarını yalnız imtahan başa çatdıqdan sonra apara biləcəklər.

Azərbaycanda 2023-2024-cü illər üzrə ov mövsümü fevralın 25-də başa çatacaq və ov icazələrinin verilməsi dayandırılacaq. Həmin tarixdən etibarən vətəndaşların ov etmələri qadağan olunur.

APA xəbər verir ki, bunu Bioloji Müxtəlifliyin Qorunması Xidmətinin reisi Firuddin Əliyev bildirib.

Xidmət reisi ovla məşğul olan şəxsləri qadağan olunan vaxtlarda ov qaydalarına əməl etməyə çağırıb.

“Ov mövsümünün bağlanması heyvanların və quşların bioloji xüsusiyyətləri ilə bağlıdır. Bu müddətdə növlərin çoxalma və miqrasiya dövrü başladığından onların populyasiyasına və təbii artımına zərər verilməməsi üçün ov qadağan olunur”.

Rusiyadan Paşinyanın KTMT ilə bağlı ittihamlarına sərt reaksiya

usiya Xarici İşlər Nazirliyi Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının (KTMT) İrəvan qarşısında mandat və öhdəliklərini yerinə yetirməməsi ilə bağlı Ermənistan hakimiyyətinin ittihamlarını qəbul etmir.

APA xəbər verir ki, bu barədə Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin bəyanatında deyilir.

“Biz o mövqedən çıxış edirik ki, İrəvan hüquq və öhdəlikləri ilə təşkilatın tamhüquqlu üzvü olaraq qalmaqda davam edir.

Moskva ümid edir ki, İrəvan mövcud narahatlıqların sakit dialoq şəraitində müzakirə olunması və həll edilməsinin zəruriliyi qənaətinə gələcək.

Paşinyanın bəyanatlarının arxasında nəyin nəzərdə tutulmasına dair iki tərəfli kanallar vasitəsilə hərtərəfli aydınlıq gətirilməsini gözləyirik”, - bəyanatda qeyd olunub.

Xatırladaq ki, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Fransaya səfəri çərçivəsində “France 24” telekanalına müsahibəsində Moskvanın dominantlıq etdiyi Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatında (KTMT) ölkəsinin iştirakını faktiki olaraq dondurduğunu deyib.

Bunun ardınca isə KTMT və Kreml Ermənistanın təşkilata üzvlüyünün dondurulması ilə bağlı rəsmi bildiriş göndərmədiyini bəyan edib.

“Bizə daha 1-1,5 il lazımdır ki, belimizi tam düzəldək, onda türklərlə ayrı cür danışacağıq”. “Yeni Müsavat” xəbər verir ki, bu özündənrazı, boyunu aşan iddia ilə Ermənistanın hakim “Mülki müqavilə” partiyasından olan deputat Akop Aslanyan çıxış edib.

O, erməni jurnalistin Azərbaycanın “müharibə ilə hədələməsi, hərbi yolla anklavları geri alacağı” ilə bağlı sualına belə cavab verib: “Əgər Azərbaycan müharibə yolu ilə buna nail ola bilsəydi, bunu çoxdan edərdi. Hazırda bizi şantaj edərlər, deyirlər ki, anklavları verməsəniz, zorla alacağıq. Əsl şantajçı Azərbaycandır”.

Sözünə davam edən Aslanyan bildirib ki, “azərbaycanlılar Ermənistan ərazilərini tərk etmədikcə Ermənistan heç bir anklavı verməyəcək”.

“Baş nazirin açıqlamalarını izləsəniz, sözlərimizin getdikcə daha özünəinamlı olduğunu görəcəksiniz. Bunun da qayəsində ölkəmizin iqtisadi, siyasi, hərbi, bütün digər sa-

Paşinyanın adamı həddini aşdı - “Uzağı ilyarıma türklər gücümüzü görəcəkdir..”

nə isə öyrənibse, mütləq bu Aslanyan deyilən deputatını ciddi şəkildə cəzalandırmalı, hətta ağına gələni sərəmsəldiyi üçün partiyadan uzaqlaşdırmalıdır. Çünki bu cür sərəsəm bəyanatlar Ermənistanı çox ciddi problemlər yarada bilər: “İlyarıma, iki il türklərlə başqa dildə danışacağını deyən adamın nə siyasətdən, nə bölgədəki hərbi durumdan, nə də perspektivlərdən anlayışı yoxdur. Və Türkiyə ilə ümumiyyətlə, Ermənistanın nə vaxtsa başqa cür danışmaq şansı olmayacaq. Nikol Paşinyan Rəcəb Tayyib Ərdoğanın andıçmə mərasimində nə cür boynunu büküb oturmuşdusa, ermənilər də

də olduğu kimi, 15 sentyabr 2022-ci ildə olduğu kimi, 19-20 sentyabr 2023-cü ildə və digər zamanlarda olduğu kimi ermənilərə güc göstərəcək və nəticələr də ortadadır. Ermənilərin türklərlə başqa dildə danışmaq cəhdlərinin hansı nəticələrə gətirib çıxartdığına Aslanyan və digər ermənilər gerek yaddan çıxarmasınlar və ayaqlarını yorğanlarına görə uzatsınlar. Təəssüf ki, ermənilərin başa düşdüyü dil budur. Ancaq Azərbaycan həmişə son ana qədər səbr nümayiş etdirib”.

Siyasi şərhçi ümid edir ki, heç olmasa anklavlar məsələsi güc tətbiq etmədən həllini tapacaq: “Lakin

çəlmələri də mümkün deyil. Azərbaycanın istər hərbi büdcəsi, istər ordumuzun müasir silahlarla təminatı, istər ordumuzun şəxsi heyətinin say tərkibi, istər döyüş hazırlığı Ermənistan ordusu ilə müqayisə olunmayacaq səviyyədə üstündür. Azərbaycan Ordusu Ermənistanın fərarilərdən ibarət ordusundan fərqli olaraq 44 günlük müharibədən sonra keçən illərdə də sürətlə inkişaf edib. Azərbaycan Ordusunun silah arsenalına ən müasir yeni nəsillər silahlar daxil edilib, yeni komando briqadaları qurulub, Azərbaycan Ordusunun Türkiyə ordusu modelinə keçdi sürətləndirir.

Xocalıda kütləvi məzarlıq aşkarlandı

Xocalı rayonunda kütləvi məzarlıq aşkarlanıb. Müsavat.com “Report”-a istinadən xəbər verir ki, rayon ərazisində su-kanalizasiya sisteminin çökilməsi zamanı insan meyitlərinin qalıqları tapılıb.

Məzarlıqda insan sümükləri və müxtəlif geyim əşyaları aşkarlanıb.

Qalıqların çoxunun uşaqlara və qadınlara aid olduğu ehtimal edilir.

Abutalıb Səmədov

Rövşən Məhərrəmov

Siyasi ekspert: “Ermənilərin türklərlə başqa dildə danışmaq cəhdlərinin hansı nəticələrə gətirib çıxardığını gerek yaddan çıxarmasınlar”

Hərbi ekspert: “Paşinyanın deputatı öz xalqını yalanları, xam xəyalları ilə aldadır”

hələrdə ləng də olsa, aydın inkişafı dayanır. Bu gün ölkəmiz yavaş-yavaş, lakin dəqiq şəkildə belini düzəldir. Türk sərhədlərimizi necə möhkəmləndirdiyimizi görür. Bir-iki ildən sonra o, bizimlə belə danışa bilməyəcək. Bu gün hərbi büdcəmizə Azərbaycandan daha çox pul ayrılır. Bizim büdcəmiz Azərbaycanın büdcəsinin yarısı olsa da, onların ərazisi bizdən 3 dəfə böyükdür”, - Aslanyan söyləyib.

Yeni 1-2 ilə möcüzəmi baş verəcək? Aslanyan niyə hərbi amili qabardır? Fransa və Hindistandan gələn və vəd edilən silahlardımı Paşinyanın adamını belə özündənrazı və arxayın danışmağa sövq edən?

Xatırladaq ki, Fransa bugünlərdə Ermənistanı silahların yeni partiyasını yola salıb.

Siyasi şərhçi Abutalıb Səmədov “Yeni Müsavat”-a bildirdi ki, Nikol Paşinyan artıq 6-cı ildir Ermənistanı rəhbərlik edir. Bu altı ildə əgər o,

türklərin qarşısında həmişə o cür oturaçaqlar. Erməni deputatın bəyanatı sərəsəm bəyanatdır. Ermənistanın heç vaxt vəziyyəti radikal şəkildə dəyişmək şansı yoxdur. Azərbaycanın hərbi imkanları bu gün Ermənistandan dəfələrlə artıqdır və aradakı fərq gün-gündən artır. Azərbaycanın hərbi büdcəsi də Ermənistanın hərbi büdcəsindən çoxdur. Bu Aslanyan deyilən erməni deputat, deyəsən, Azərbaycanın hərbi büdcəsi barədə yetərli məlumata malik deyil. Görünür ki, Fransanın Ermənistanı satdığı bəzi köhnəlmis keyfiyyətsiz silahlar ermənilərdə mənasız ümid yaradıb. Ona görə də gözləri o qədər örtülüb ki, realıq hissinin itirilib. Anklavlar məsələsinə gəldikdə, Azərbaycan əgər o kəndlərimizi güc yolu ilə azad etmək qərarına gəlmək istəsəydi bunu çoxdan edərdi. Azərbaycan məcbur olmasa heç vaxt Ermənistanı qarşı güc tətbiq etməyib. Ancaq Azərbaycan məcbur qalanda 27 sentyabr 2020-ci il

güman edirəm ki, bu gün Ermənistanın əsas məsələsi başqa məsələdir. Aslanyan kimilərini təcili siyasətdən uzaqlaşdırmaq lazımdır ki, Ermənistanın başına daha böyük bəlalar açmasınlar. Ermənistan hökuməti nəticə çıxarsa, anklavlar məsələsinin güc yolu ilə həll olunması variantını seçməyimizə ehtiyac qalmaz və məsələ dinc yolla həllini tapar”.

Hərbi ekspert, polkovnik Rövşən Məhərrəmov isə bildirdi ki, erməni deputat Aslanyan realıqlardan ya xəbərsiz olduğu üçün bu cür fikirlər səsləndirib, ya da hansısa içkinin və ya maddənin təsiri altında o cür danışır: “Əgər belə olmasaydı, erməni deputat mənim indi xatırladacağım faktları nəzərə alardı və o cür sərəmsəlməzdi. Əvvəla, Azərbaycan Ordusu 44 günlük müharibədə Ermənistan ordusunu elə vəziyyətə salıb ki, erməni ordusu diz üstə çöküb və qəddini qaldırması ilə asan deyil. Bir-iki il dir-

lib və ordu bu modelə demək olar keçib və proses davam etdirilir. Bu yaxınlarda ABŞ-da yerləşən “Global Fire Power” mərkəzi 2024-cü ilin ilk hərbi güc reytingi siyahısını açıqlamışdı. 145 ölkənin yer aldığı siyahı hərbi qüvvələrin hərəkətliyi, döyüş meydanında aktiv qalma müddəti, təchizat, maliyyə vəziyyəti, ölkənin coğrafi mövqeyi, mövcud resursları kimi amillər nəzərə alınaraq tərtib edilib. Sözügedən siyahıya görə, Azərbaycan 59-cu, Ermənistan isə 102-ci pillədə qərarlaşıb. Ermənilərin hədələdiyi müttəfiqimiz Türkiyə ötən ilə müqayisədə 3 pillə irəliləyərək 8-ci olub. 145 ölkənin sırasında Azərbaycan Ordusunun 59-cu yerə sahiblənməsi də çox yaxşı nəticədir. Bu, bir daha təsdiq edir ki, Azərbaycan Ordusu gün-gündən güclənir. Bunu digər müxtəlif reyting hesabları da təsdiqləyir. 2020-ci ildəki 44 günlük müharibədə Azərbaycan Ordusunun nümayiş etdirdiyi döyüş qabiliyyəti ordumuzu 20-ci əsrin müasir orduları sırasına yüksəldib. Dünyanın bir sıra hərbi məktəblərində Azərbaycan Ordusunun 44 günlük müharibədəki taktikası, əməliyyatları öyrədilir, nümunə kimi göstərilir. Diqqət edirsinizsə, açıqlanan reyting siyahısında Türkiyə ordusu dünyaya üzrə 8-ci yerdədir. Bu, çox böyük nəticədir. Deməli, Azərbaycan Ordusu dünyanın ən güclü 8-ci ordusu modelinə keçir. Reytingin yüksəlməsində bu amil də öz sözünü deyir. Şübhəsiz yaxın gələcəkdə Azərbaycan Ordusu reyting siyahısında daha da irəliləyəcək”.

Ekspert bildirdi ki, Azərbaycanın müdafiə sənayesi də inkişaf edir, bir çox silahları, mermiləri özümüz istehsal edirik. PUA-lar istehsal edirik. Azərbaycan Ordusu elə bu ay “Akıncı” hücum PUA-larını silahlanmaya qəbul edib. Biz başqa ölkələrin ordularına da silah-sursat satırıq: “Əslində mən hesab edirəm ki, reyting cədvəlində yerimiz daha da irəlidedir. Ermənistan açıqlanan reyting siyahısında həm öz yerinə, həm də Azərbaycan Ordusunun yerinə baxmalı və nəticə çıxarmalıdır, mənasız qisasçılıq hissi ilə yaşayıb özlərini aldatmaq əvəzinə sülhə razılmalıdır. Ermənistandan olan siyasətçilər türkləri hədələməzdən öncə Azərbaycanın hərbi müttəfiqi Türkiyənin ordusunun reyting siyahısındakı yerini, Türkiyə ordusunun gücünü,

Türkiyə müdafiə sənayesinin 5-ci nəsillə silahlar istehsal etdiyini göz önünə götürsünlər.

Ermənilər gözlərini açıb bir neçə gün öncə Türkiyə istehsalı olan milli döyüş təyyarəsi “KAAN”-ın ilk uçuşu faktını da görsünlər. Beşinci nəsillə qırıcı olan “KAAN” 2017-ci ildən Türkiyədə böyük nəticədir. Deməli, “Milli döyüş təyyarəsi” proqramı çərçivəsində yaradılıb, 2028-ci ildə isə kütləvi istehsalına başlanılacağı planlaşdırılır. “KAAN” ilə Türkiyə bu səviyyədə-5-ci nəsillə təyyarə istehsal edə bilən 5 ölkədən biri olacaq. Döyüş təyyarəsi hər cür hava və yer hədəflərinə strateji hücum imkanı verəcək. O, səsdən yüksək sürətlə dəqiq və tam vurmaq xüsusiyyətləri ilə fərqlənir, radarlarla görünür. Türkiyə və Azərbaycan beşinci nəsillə “KAAN” qırıcısının yaradılması layihəsi çərçivəsində əməkdaşlıq barədə razılığa gəliblər. Ermənistan bunu da unutmasın. Mənim bu sadaladıqlarım Azərbaycan və Türkiyə ordularının imkanlarının hələ çox az hissəsidir. Cılız Ermənistan dövlətinin heç bir istiqamətdə resursları Azərbaycan və Türkiyənin ordularından güclü ordu yaratmağa və biz türklərlə haqq-hesab çəkməyə imkan vermir. Paşinyanın deputatı öz xalqını yalanları, xam xəyalları ilə aldatmasın”.

Etibar SEYİDAĞA, “Yeni Müsavat”

23 fevralda Milli Məclisin növbəti iclası Sahibə Qafarovanın sədrliyi ilə keçirildi. Gündəliyin təsdiq olunmasından sonra cari məsələlər ətrafında çıxış edən deputat Elşən Musayev "Qarabağ" futbol klubunun tarixi qələbəsidən danışdı. "Dünən axşam biz hamımız Qarabağ havasında idik" - deyən E.Musayev klubun məşqçisi Qurban Qurbanovun dediği sözlərə istinad edərək, "Biz meydana xarakter qoymağı Ali Baş Komandanın öyrənməmişik, onun siyasətdə qoyduğu yolu davam edirik", - söylədi. E.Musayev "Qarabağ" klubunun yaranması və inkişafında rol alan deputat Aqil Abbasın adını xüsusilə qeyd etdi.

Parlament sabiq nazirlə bağlı təqdimatı təsdiqlədi

Fikrət Məmmədov Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakimi təyin edildi; parlamente bələdiyyələrin problemlərinin həlli ilə bağlı iki layihə göndərilib

Deputat Musa Qasımlı

Xocalıda Ermənistanın dinc azərbaycanlı əhaliyə qarşı törətdiyi soyqırımın 32-ci ildönümündən bəhs etdi: "1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə Ermənistan tərəfindən törədilən soyqırımı bəşəriyyətə və sivilizasiyaya qarşı ağır cinayətdir, bu qurama dövlətin məlum keçmiş rəhbərləri məsuliyyət daşıyırlar. Xocalıda törədilənlər Ermənistanın dövlət siyasətinin təzahürlərindən biridir. Bu il soyqırımı qurbanlarının xatirəsini fərqli bir şərəitdə anırıq. Xankəndidə bayrağımızın dalğalanması, ölkəmizin bütün ərazilərində dövlət suverenliyinin bərqərar edilməsi, millətimizin həyatında yeni bir mərhələnin başlanması ilə Xocalı soyqırım qurbanlarının ruhu da şadırdır. Xocalı soyqırımı qurbanlarını ehtiramla anmaq həm keçmişimizi unutmaq, Ermənistanın simasını göstərmək, həm də buna bənzər hadisələrin təkrarlanmaması baxımından gələcək nəsillərə və dünyaya bir çağırışdır. Bundan ötrü biz bir millət olaraq daim güclü olmalıyıq. Xocalıda soyqırımı qurbanlarına abidənin tikilməsi necə olardı?"

Deputat Bəhruz Məhərrəmov bildirdi ki, prezident seçkiləri öncəsi Fransa və onun marionetlərinin, o cümlədən yerli antimillilərin ünsürlərinin timsalında bəzi dairələr Azərbaycana münasibətdə artan əsassız təzyiq cəhdləri fonunda, Qərbin seçki nəticələrinə mənfi reaksiyalarına ümidli idi: "Amma nəticə nə oldu? Seçkidən cəmi iki gün sonra Münxen Təhlükəsizlik Konfransında cənab İlham Əliyevin əlini sıxıb təbrik etmək üçün uzun bir növbə var idi. Azərbaycan Prezidenti konfransda gün yarım ərzində qarşı tərəfin xahişi ilə 30-a yaxın dövlət və hökumət başçısı, beynəlxalq təşkilat rəhbərləri və global iqtisadiyyatda söz sahibi olan özəl sektor nümayəndələri ilə görüşdü. Bu eyni zamanda Azərbaycanın anti-terror tədbirlərinin ardınca yaratdığı yeni status kvonun dünyanın təhlükəsizlik arxitekturasına qəbul edilməsi idi. 60-cı Münxen Təhlükəsizlik Konfransı bir daha göstərdi ki, Azərbaycan öz tarixində heç vaxt bu qədər güclü olma-

yıb. Hər kəs şahid oldu ki, həmişə lokal reallıqlara köklənməyə məhkum olan Azərbaycan artıq global oyunçu kimi davranı bilər. Prezident İlham Əliyev daxili auditoriyaya səsləndiyi ritorikanı global təhlükəsizlik konturlarının müəyyən olunduğu platformalarda qoruyur".

Deputat Elşad Mirbəşir bildirdi ki, **Ermənistan Avropa platformalarının geosiyasi ambissiyalarının alətinə çevrilib və bu, bütövlükdə region üçün çox böyük təhlükə yaradır. Deputat əlavə etdi ki, ermənilər kobud səhvlərindən nəticə çıxarmırsa, bu, onları gələcəkdə cinayət məsuliyyətindən azad etməyəcək:** "Ermənistanda "Miatsum" təşkilatının 36-cı ildönümünün keçirilməsi və orada Azərbaycanın sərt şəkildə iştirak olunması buna sübutdur. Eləcə də Münhendə vasitəçilikdən kənarda qalan Fransa etnik ermənilərin Qarabağa qayıtmasının vacibliyini bəyan edib. Hesab olunur ki, Azərbaycanda olan ermənilərin hüquqları, təhlükəsizliyi beynəlxalq hüquqla tənzimlənməlidir. Bu fakt da Fransanın gərginliyin qalmasında maraqlı olduğunu göstərir. Azərbaycan Avropa və digər platformaların bu kimi qərəzli çıxışlarını həmin qurumların özünə qarşı istifadə etməlidir". **E.Mirbəşir rəsmi Parisin qərəzli siyasətinə diqqət çəkərək bildirdi ki, Fransanın qərəzli davranışı özünə qarşı istifadə olunmalıdır:** "Ermənistan Avropa platformalarının geosiyasi ambissiyalarının alətinə çevrilib. Bu, bütövlükdə region üçün çox böyük təhlükə yaradır".

Deputat Vahid Əhmədov **Prezident İlham Əliyevin yenedən dövlət başçısı seçilməsindən sonra ilk ciddi dip-**

lomatik sınağının fevralın 16-18-i arası keçirilən Münxen Təhlükəsizlik Konfransı olduğunu söylədi. Bildirdi ki, Azərbaycanın konfransdakı iştirakını kifayət qədər uğurlu adlandırmaq olar: "Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpa edən qalib lider kimi qarşılanan İlham Əliyev müxtəlif dövlət başçıları ilə keçirdiyi görüşlərdə yüksək hörmətlə qarşılanıb, danışqlarda Azərbaycanın müəyyən etdiyi müzakirə sərhədləri gözənilib. Fransanın Azərbaycan və Ermənistan arasında keçirilən görüşdə iştirak etməsində israrına baxmayaraq, Azərbaycan bu məsələdə mövqeyini bildirərək, iştirakı istisna edib. İlham Əliyevin siyasi qətiyyəti sayəsində danışqlar vasitəçisiz baş tutub və hər iki ölkənin xarici işlər nazirlərinə sülh müqaviləsi ilə bağlı görüş və sərhədlərin delimitasiyası üzrə komissiyaın iclası barədə təlimatlar verilib". **Deputat əlavə etdi ki, dövlət başçısı İlham Əliyev hər zaman olduğu kimi, bu dəfə də prezident seçkisindən sonra ilk rəsmi səfərini Türkiyəyə edib:** "Tərəflər bir çox sahədə əməkdaşlığa davam edəcəyini və bir-birlərini dəstəkləyəcəklərini bir daha bəyan etdilər. Dövlət başçıları hərbi əməkdaşlığın genişləndirilməsi barədə fikirlər səsləndirdilər. İlham Əliyevin "Azərbaycan Ordusu Türkiyə ordusunun kiçik modeli halında inkişaf edir" cümləsi bir daha "bir millət və bir ordu" olduğumuzu dünyaya bəyan edərək bölgədə bölücülük etmək istəyən qüvvələrə ciddi mesaj oldu".

Milli Məclisdə sabiq ədliyyə naziri Fikrət Fərrux oğlu Məmmədovun Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakimi təyin edilməsi haqqında məsələ müzakirəyə çıxarıldı. Spiker Sahibə Qafarova Azərbaycan

Prezidentinin məsələ ilə bağlı parlamente təqdimat göndərdiyini bildirdi. Birinci vitse-spiker, Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli Prezidentin təqdimatı barədə məlumat verdi. Dedi ki, respublikanın əməkdar hüquqşünasının Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakimi vəzifəsinə təqdim olunması Azərbaycan Konstitusiyaya Məhkəməsinin bundan sonrakı fəaliyyətinə mühüm töhfələr verəcək.

"Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Konstitusiyaya ilə ona verilmiş öz səlahiyyətlərindən istifadə edərək Fikrət Məmmədovun namizədliyini müzakirəyə təqdim edib. Mən sadəcə olaraq bir məsələni diqqətə çatdırmaq istəyirəm ki, "Konstitusiyaya Məhkəməsi haqqında" Qanunun 14.3-cü maddəsinə görə, Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakiminin vəzifədə olması ilə bağlı yaş həddi 70-dir. Fikrət müəllimin hələ 1 il 4 ay vaxtı var. Yeni bu məsələdə hələ heç bir problem yoxdur. Sadəcə olaraq, diqqəti ona yönəltmək istəyirəm ki, Konstitusiyaya Məhkəməsinin digər üzvləri var ki, onların 70 yaşı tamam olub. Üstündən də xeyli vaxt keçir, amma onlarla bağlı yeni təqdimatlar daxil olmur".

Bunu isə **Milli Məclisin hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədr müavini Qüdrət Həsənzadə** çıxışında bildirdi. Deputat qeyd etdi ki, biz təkcə Konstitusiyaya Məhkəməsinə yox, digər dövlət orqanlarında da qanunla müəyyən olunmuş yaş həddini aşan insanların vəzifədə qalmasını görürük: "Azərbaycanda kifayət qədər hazırlıqlı, karyera yükşəlişi gözləyən vicdanlı hüquqşünaslar var. Onlar həmin vəzifələrə təyin oluna bilər. Əgər reallıqda bunu etmək

mümkün deyilsə, onda qanunları dəyişmək lazımdır. O cümlədən "Konstitusiyaya Məhkəməsi haqqında" Qanunu dəyişib, 70 yaş məsələsini çıxarmaq lazımdır. Yaxud hakimlərlə, digər dövlət orqanlarında vəzifəli şəxslərlə bağlı yaş məhdudiyyətini aradan qaldırmaq lazımdır. Ona görə ki, dövlət hakimiyyəti orqanları qanunlara əməl etməyəndə, bu, vətəndaşlar üçün pis nümunə olur. Ona görə də mən təklif edirəm ki, tezliklə biz müvafiq icra hakimiyyəti orqanı ilə müzakirələr aparaq və qanunları mövcud reallıqlara uyğunlaşdıraq".

Səsvermədən sonra təq-

Novruzov bildirdi ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin təqdimatı ilə Milli Məclisə bələdiyyələrlə bağlı iki qanun layihəsi daxil olub. Onun sözlərinə görə, layihələr bələdiyyələrin problemlərinin həlli ilə bağlıdır və artıq komitəyə təqdim olunub: "Layihələrdə bələdiyyələrin sayının azaldılması, birləşməsi ilə bağlı məsələ yer alıb". Komitə sədri bildirdi ki, layihələrdən biri "Bələdiyyələrin birləşməsi, fəaliyyəti, ayrılması və ləğv edilməsi haqqında", digəri isə "Bələdiyyələrin statusu haqqında" layihədir. S.Novruzovun sözlərinə görə, qanun layihələri

dimatı təsdiqlənən F.Məmmədov həm dövlət başçısına, həm də deputatlara etimada görə təşəkkürünü bildirdi. Spiker S.Qafarova F.Məmmədovu təbrik etdi, ona uğurlar arzuladı.

Milli Məclisdə Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarəti həyata keçirən orqanın 2023-cü ildə fəaliyyəti haqqında məruzəsi müzakirə olundu. Regional məsələlər komitəsinin iclasında ədliyyə nazirinin müavini Vilayət Zahirov çıxış edərkən bildirdi ki, 2023-cü ildə bələdiyyələrlə bağlı araşdırmalar zamanı aşkar edilmiş qanun pozuntuları üzrə 30 halda toplanmış materiallar hüquqi qiymət verilməsi üçün aidiyyəti istintaq orqanlarına göndərilib, onlardan 15-i üzrə artıq cinayət işi başlanıb. Keçən il 76 bələdiyyə sədri barəsində inzibati xəta haqqında protokol tərtib edilərək məhkəmələrə göndərilib. Ümumilikdə 14 607 ha torpaq sahəsinin qanunsuz ayrılması barədə bələdiyyə aktlarının ləğv edilməsi ilə bağlı nazirlik tərəfindən bələdiyyələrə təklif və ya məhkəmələrə iddialar verilib.

Məruzə səsverməyə çıxarılarq qəbul edildi. V.Zahirov qeyd etdi ki, ölkəmizdə 4204 qəbiristanlıq var, onların 3268-i bələdiyyələrə təhvil verilib, 900-dən çox qəbiristanlıq hələlik təhvil verilməyib: "Bu da bəzi çətinliklərlə bağlıdır. Bəzi qəbiristanlıqların sənədləri olmadığı üçün bu iş gecikir. Bəzi rayon icra hakimiyyətlərində də bununla əlaqədar komissiya yaradılsa da, bu komissiyaların işi dayandırılıb. Amma bu işlər davam edəcək, qəbiristanlıqlar bələdiyyələrə təhvil verəcək".

Regional məsələlər komitəsinin sədri Siyavuş

əhali sayı 3 mindən az olan kəndlərin bələdiyyələrinin birləşdirilməsi və böyük bələdiyyələrin yaradılmasını nəzərdə tutur: "Bu da bələdiyyələrin sosial-iqtisadi vəziyyətini yaxşılaşdıracaq".

Bələdiyyələrin rolunun artırılması zərurətindən danışan deputat Fazil Mustafa Ağdamda tikiləcək stadionla bağlı çox maraqlı təklif irəli sürdü. O, Ağdam stadionuna Qurban Qurbanovun adının verilməsini təklif etdi. Bildirdi ki, dünyada belə nümunələr var, həmçinin qardaş Türkiyədə. Məsələn, Fəhə Terim adına, Şenol Güneş adına stadionlar. F.Mustafa "Qarabağ" futbol klubunun böyük uğurları məhz Qurban Qurbanovun rəhbərliyi ilə nail olduğunu söylədi: "Daha bundan sonra gedib dünya çempionu olası deyil ki". Deputat onu da təəssüflə vurğuladı ki, bu gün dünya arenasında böyük uğurlar qazanan yeganə klubumuz "Qarabağ"dır, başqası yoxdur.

Müzakirələrdən sonra nazir müavininin məruzəsi qəbul olundu.

"Məhkəmələr və hakimlər haqqında" Qanuna dəyişikliyin müzakirəsi zamanı çıxış edən deputat Tahir Kərimli yaxın tarixə ekskurs etdi. Onun sözlərinə görə, hakimlik, bəlkə də yeganə vəzifədir ki, qanunların aliliyi ilə bağlı qərarların qəbulu həm də onun vicdan və ədalətinə buraxılır: "Biz işləyən zaman qərar qəbul etmişdi ki, heç bir hakim məruzə etməyəcək. Qanuna uyğun, ədalət və vicdanla məsələni həll etməlidir. Hətta o vaxt ölüm hökmü var idi. Demişdim ki, kim qanunu pozub rüşvət alacaqsa, and içirəm Qurana, ölüm hökmünü onun haqqında özüm çıxaram!"

□ **Elşad PAŞASOY, "Yeni Müsavat"**

Xocalı soyqırımının 32-ci ildönümü yaxınlaşır. 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə erməni vandallarının törətdiyi Xocalı soyqırımı zamanı 106 qadın, 63 uşaq və 70 yaşlı insan olmaqla, 613 nəfər qətlə yetirilib, 1275 sakin girov götürülüb, 150 nəfərin taleyi bu günədək naməlumdur. Şəhər yerlə-yeksan olunub.

Faciəvi gecə zamanı 487 Xocalı sakini ciddi şəkildə şikəst edilib və onlardan 76 nəfəri uşaqlar idi. 8 ailə tamamilə məhv edilib, 25 uşaq hər iki valideynini və 130 uşaq isə bir valideynini itirib. Öldürülən insanlardan 56 nəfəri xüsusi qəddarlıqla - diri-diri yandırılaraq, başının dərisi soyularaq, boynu vurularaq, gözləri çıxarılaraq, hamilə qadınların isə qarın boşluğuna süngü ilə vurularaq öldürülüb. İşğal nəticəsində Xocalı şəhərində 105 sosial-məişət obyekti, 3200 fərdi yaşayış binası, 14 məktəb, 21 klub, 29 kitabxana, üç mədəniyyət evi və bir tarix-diyarşünaslıq muzeyi dağıdılıb. Şəhərdə XIV-XV əsrə aid türbələr, günbəzlər, məzarlar yerlə-yeksan olunub, qəbiristanlıq vandallara xas üsullarla məhv edilib.

Bu soyqırımı bir çox ölkələrdə qəbul olunan parlament aktlarında tanınıb. Bosniya və Herseqovina, Kolumbiya, Çex Respublikası, Honduras, İordaniya, Meksika, Pakistan, Panama, Peru, Sudan, Cibuti, Qvatemala, Paraqvay, Sloveniya, Şotlandiya, İndoneziya və Əfqanıstanın qanunverici orqanları tərəfindən müvafiq parlament qətnamələri qəbul edilib. Soyqırımı ABŞ-ın 30-dan çox ştatının qanunvericilik qurumları və qubernator proklamasiyaları səviyyəsində tanınıb. 2013-cü ilin fevral ayında Qahirədə keçirilən İOT İslam Zirvə Konfransının 12-ci sessiyasında qəbul olunan Yekun Kommünikədə üzv dövlətlər Xocalı soyqırımının tanınması istiqamətində zəruri səylər göstərməyə çağırılırlar. Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsi 22 aprel 2010-cu il tarixli qərarında Xocalının azərbaycanlılardan ibarət mülki əhalisinin qırılmasını "müharibə cinayətləri və ya insanlığa qarşı cinayətlər kimi qiymətləndirilə bilən xüsusilə ağır əməllər" kimi müəyyən edib.

Sözsüz ki, Azərbaycan xalqının XX əsrdə üzleşdiyi dəhşətli Xocalı faciəsi yalnız Holokost yəhudi soyqırımı kimi insanlıq tarixinə düşmüş qanlı faciə ilə müqayisə oluna bilər. XX əsrin sonunda baş vermiş bu faciə təkcə Azərbaycan xalqına deyil, bütün insanlığa, bəşəriyyətə qarşı yönəlmiş ən ağır cinayətlərdən biridir.

Qeyd edək ki, mərhum prezident Heydər Əliyevin 25 fevral 1997-ci il tarixli Sərəncamı ilə Xocalı soyqırımı qur-

banlarının xatirəsini yad etmək məqsədilə hər il fevral ayının 26-sı saat 17:00-da Azərbaycan Respublikası ərazisində Xocalı soyqırımı qurbanlarının xatirəsinə ehtiram əlaməti olaraq sükut dəqiqəsi elan edilib.

Siyahıda adı olan ilk Xocalı canilərindən biri Xankəndidəki 366-cı alaya rəhbərlik edən polkovnik Zaviqarov Yuri Yureviçdir. 1992-ci ilin 24 fevralında Xankəndidə əsgərləri qarşısında çıxış edən polkovnik fevralın 25-i gecəyə planlaşdırılan hücumdan öncə deyib: "Sabahkı davamız dini savaşıdır. Biz xristianları islamdan xilas etməliyik, ona görə bacardıqca daha çox türk-müsəlman öldürün".

23-cü diviziyanın komandiri general-mayor Boris Budeykin isə polkovnik Zaviqarova nağd 36 min dolları məhz həmin gecədə törətdikləri vəhşilik aktlarına görə təqdim etdiyini təsdiq edib.

Bəs bu genosidin təşkilatçıları, əsas icraçıları niyə hələ də cinayət məsuliyyətinə cəlb etmək mümkün olmayıb? Azərbaycan dövləti daha hansı addımları atmalıdır? Beynəlxalq axtarışa verilənlər arasında rus hərbiçilər də varmı? Rusiyadan onları niyə tələb etməyə?

Demokratiya və İnsan Hüquqları Komitəsinin sədri, hüquq üzrə fəlsəfə doktoru Çingiz Qənizadə "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, 1992-ci ilin fevralında baş vermiş bu soyqırımı təkcə Azərbaycan xalqına deyil, insanlığa, bəşəriyyətə qarşı yönəlmiş ən ağır cinayətlərdən biridir. Xocalı soyqırımının törədilməsində isə SSRİ-dən qalan 366-cı rus alayının xüsusi rolu olub: "Bu alay olmasaydı, onun ermənilərə hərbi-texniki dəstəyi olmasaydı, vəhşilik, qırğınlar o həddə olmaya bilərdi. Xocalıya qarşı əməliyyatı 366-cı alayın komandanlığı ilə erməni separatçıların komandirlərinin birlikdə hazırlayıb həyata keçirdikləri faktdır: Yuri Zaviqarov və 366-cı alayın digər zabitləri soyqırım cinayətinin təşkilatçıları hesab edilir. Onlar barəsində də Azərbaycanın hüquq-mühafizə orqanları həm ittihamedicilik aktlarla çıxış ediblər, cinayət işi əsasında həm də beynəlxalq axtarışa veriliblər. Bəzən cinayətkarlar öz məqsədlərinə çatmaq üçün din amilindən istifadə edirlər. Polkovnik Yuri Zaviqarov məhz 24 fevral 1992-ci ildə çıxışında qəddarlığı daha da artırmaq üçün bu savaşı xristian-müsəlman dini savaşı kimi təqdim edib. Əslində burada motiv azərbaycanlıları yaşadıkları yurdlarından güclə qovub çıxarmaq, məhv etmək və ərazini işğal etmək idi. Xocalı soyqırımına görə Azərbaycan hüquq-mühafizə orqanlarının beynəlxalq axtarışa verdiyi şəxslərin demək olar heç birini hələ həbs eləyə bilməmişik. Yalnız 2023-cü ilin 19-20 sentyabrında antiterror tədbirləri zamanı biz öz gücümüzlə həmin cinayətkarların bəzilərini həbs etmişik. Hazırda onların istintaq prosesi gedir".

Hüquqşünas vurğuladı ki, istər rus hərbiçilər, istər ermənilər olsun Xocalı canilərinin beynəlxalq axtarışa verilməsi və saxlanılıb bizə təhvil verilməsi üçün hüquqi prosedurlarla bağlı nə lazımdırsa Azərbaycan tərəfi edib. Lakin təəssüflər olsun ki, Interpol xətti ilə axtarışa verdiyimiz həmin caniləri heç bir ölkə bu günə qədər saxlayıb Azərbaycana təhvil verməyib: "Hüququn tələbinə bu məsələdə də təəssüf ki, riayət etmirlər. Azərbaycan isə

Xocalı soyqırımının 32-ci ili - şəhəri azad etdik, hərbi canilər isə...

Hüquqşünas: "Azərbaycan hüquq-mühafizə orqanları Xocalı soyqırımının təşkilatçısı və iştirakçıları olan rus zabitlərin yaşadıkları, işlədikləri ünvanları da bilir"

başqa ölkələrin ərazisində həbslər üçün əməliyyat tədbirlərini razılaşdırılmadan həyata keçirə bilməz. Dövlətlər isə razılıq vermirlər. Yuri Zaviqarov kimilər böyük pullar alaraq Xocalıda və digər Azərbaycan ərazilərində həyata keçirilən qətləmlərin təşkilatçılarından və iştirakçılarından. Ancaq Rusiya həmin cinayətkar hərbiçilərin saxlanması üçün indiyə qədər heç bir addım atmayıb".

Ç.Qənizadə qeyd etdi ki, biz onları tələb etsək belə, Rusiya yox cavabını verəcək: "Azərbaycan hüquq-mühafizə orqanları həmin rus zabitlərin yaşadıkları, işlədikləri ünvanları da dəqiq bilir. Amma onların yaxalanması ilə bağlı Rusiya tərəfi heç bir addım atmır. Barələrində cinayət işi olan və beynəlxalq axtarışa verilən şəxslər 10 illərdir sərbəst gəzlər. Ancaq Rusiya onları həbs etmir. Yeni bizim cinayət işi açıb beynəlxalq axtarışa verdiyimiz caniləri başqa dövlətlər öz ərazilərində həbs etmirlərsə, bu, bizim hüquq-mühafizə orqanlarının işində hər hansı qüsurlar və fəaliyyətsizlik demək deyil".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

ABŞ Navalnının ölümünə görə Rusiyaya 500-dən çox yeni sanksiya tətbiq edib

ABŞ Ukraynada davam edən müharibə və Aleksey Navalnının ölümü ilə əlaqədar Rusiyaya qarşı 500-dən çox yeni sanksiya tətbiq edib.

APA xəbər verir ki, bu barədə ABŞ prezidenti Co Baydenin Ukraynada müharibənin ikinci ildönümünə dair bəyanatında bildirilib.

Ağ Evin rəsmi internet saytna yerləşdirilmiş bəyanatda qeyd olunub ki, bu sanksiyalar Navalnının həbsi ilə əlaqəli şəxsləri, Rusiyanın maliyyə sektorunu, müdafiə sənayesi bazasını, satılma şəbəkələrini və müxtəlif qitələrdə Moskvanın sanksiyalardan yayınmasına yardım edənləri hədəfə alıb.

"Biz həmçinin 100-ə yaxın müəssisəyə Rusiya müharibə maşınına arxa qapı dəstəyi göstərdiyinə görə yeni ixrac məhdudiyyətləri tətbiq edirik. Biz Rusiyanın enerji gəlirlərini daha da azaltmaq üçün tədbirlər görürük. Mən komandama vətəndaş cəmiyyətinə, müstəqil mediaya və bütün dünyada demokratiya uğrunda mübarizə aparanlara dəstəyi gücləndirmək tapşırığı vermişəm", - deyərək bəyanatda bildirilib.

Rəsmi Bakı: "Ermənistan Almaniyanın səylərinə hörmətsizlik edib"

"Almaniya kanslərinin təşəbbüsü ilə liderlər arasında keçirilmiş sonuncu görüşdən sonra Ermənistan tərəfindən "Azərbaycan müharibəyə hazırlaşır" kimi açıqlamalar verilməsi və bunun üçün məkənin məhz Fransa olaraq seçilməsi Almaniyanın səylərinə Ermənistan tərəfindən hörmətsizlik olmaqla, Fransa tərəfindən sülh prosesinə davam edən mənfəti təsirlərin göstəricisi kimi qiymətləndirilir".

APA xəbər verir ki, bu barədə Xarici İşlər Nazirliyinin Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın "France 24" telekanalına verdiyi müsahibə zamanı səsləndirdiyi iddialara dair şərhə bildirilib.

"Guya Azərbaycanın Ermənistana qarşı hücumu hazırlaşması, Azərbaycanın beynəlxalq hüququn prinsiplərinə əməl etmədiyi kimi iddialar mövcud faktların açıq-aşkar təhrif olunması və beynəlxalq ictimaiyyəti çaşdırmaq məqsədi daşıyır", - məlumatda deyilir.

Kamil Zeynallı ilə bağlı məsələdə hələ də bəzi suallar açıq qalır. Onlardan biri də budur ki, baş verən olay konkret Rusiya rəhbərliyindən gələn göstəriş idi, yoxsa hansısa anti-Azərbaycan çevrəsinin və ya Rusiyadakı erməni lobbisinin öz fəaliyyəti?

Bəs insidentin təkrarlanmaması üçün Azərbaycan dövləti nə etməli, hansı ön tədbirlər görməlidir? Moskva bununla bizə nəyin mesajını verir? İkitərəfli münasibətlərdə hadisənin hansısa neqativ iz saxlaması mümkünmü?

Bu arada Ermənistan DİN-in mətbuat katibi deyib ki, Kamil Zeynallı ilə bağlı Rusiya hüquq-mühafizə orqanlarına müraciət ediləcək. "Ermənistan Daxili İşlər Nazirliyi Ermənistan tərəfindən beynəlxalq axtarışa verilmiş azərbaycanlı Kamil Zeynallı ilə bağlı Rusiyadan rəsmi məktub alıb. Daxili İşlər Nazirliyi Zeynallının Ermənistan tərəfindən beynəlxalq axtarışa verildiyini təsdiqləyib. Mühafizəli həbs tədbiri olmalıdır", - Narek Sərkisyan deyib və iddia edib ki, Zeynallı qətlə ittiham olunaraq beynəlxalq axtarışa verilib.

Göründüyü kimi, erməni sırtıqlığı, erməni şantajı sərhəd tanımır. Bu aşırı həyasızlığın qarşısında Azərbaycan niyə də Xocalı canilərinin (Sərkisyan, Köçəryan, Ohanyan, Balasanyan və s.) Bakıya təhvil verilməsi üçün birbaşa N.Paşinyan hökumətinə müraciət etməsin? Axı bu ikiyaqlı məxluqlar öz cinayətlərini Azər-

baycan ərazisində törədiblər. Məhz onların "əməllərinin" nəticəsidir ki, az qala hər həftə azad edilmiş ərazilərdə kütləvi məzarlıqlar aşkar olunur. Azərbaycan vətəndaşı Kamil Zeynallı isə həтта Qarabağda nəse törədibse belə, hansı hüquqi əsasla o, Ermənistanda mühakimə edilməlidir, öz dövlətində yox? Bakı hərbi canilərlə bağlı Ermənistana da müraciət edəcəkmiz?

Ermənistan baş nazirinin müavini Mher Qriqoryan Ermənistan Respublikasının rəsmi reaksiyasının necə olacağı və bu insidentlə bağlı hansı addımların atılacağı sualına cavab verərək deyib ki, İrəvan tərəfindən axtarışda olan Kamil Zeynallının Rusiya tərəfindən Bakıya ekstradisiyası ilə bağlı Ermənistan müvafiq tədbirlər görəcək: "Əminəm ki, tədbirlər olacaq, amma indi təfərrüatla rə verməyəcəyəm, çünki bu məsələ ilə bağlı hüquq-mühafizə orqanlarının da iştirakı ilə kollegiyal müzakirə aparılmalıdır". O əlavə edib ki, rəsmi reaksiyanı gözləmək lazımdır.

Xatırladaq ki, baş prokuror Kamran Əliyev mətbuata açıqlamasında bildirmişdi ki, Azərbaycan

Xocalı caniləri niyə təhvil verilmir - rəylər

Kamil Zeynallı olayının ortaya çıxardığı həqiqətlər; ekspertlərin maraqlı şərh

ağır cinayətlər törətmək-də təqsirləndirilən 300-dən çox erməni separatçısını axtarışa verib. Onun sözlərinə görə, Qarabağ münəqişəsi başlayandan erməni separatçıları tərəfindən törədilən cinayətlərin hamısı qeydə alınıb: "Bizim tərəfimizdən həmin cinayətlərlə bağlı sübutlar toplanıb. Ümumilikdə belə 300 cinayət işi açılıb. 300-dən çox cinayət törətmiş şəxs beynəlxalq axtarışa verilib. Həmin işlərlə bağlı kifayət qədər sübut var. Təqsirsizlik prezumsiyasını pozmaq istəmədiyim üçün bu barədə cinayətə məlumat veriləcək".

Demokratiya və İnsan Hüquqları Komitəsinin sədri Çingiz Qənizadə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, erməni hərbi cinayətkarları uzun illərdir ki, beynəlxalq axtarışa verilib, lakin dövlətlərin məsələyə laqeyd münasibəti Azərbaycanın haqlı tələbinin yerinə yetirilməməsi ilə nəticələnir:

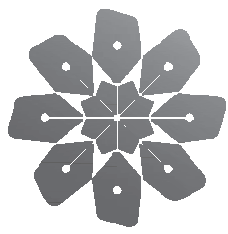
"Beynəlxalq axtarışa verilmiş şəxslərin saxlanılmasından sonrakı prosedurlarda əsas rol şəxsi axtarışa verən ölkənin prokurorluq orqanları oynayır. Ermənistan Daxili İşlər Nazirliyinin sorğu göndərəcəyi, Rusiyadan hər hansı tələbin olması barədə fikirlər sərəməlikdir. Ermənistan prokurorluğunun belə bir səlahiyyəti var, lakin bu artıq bitmiş məsələdir. Kamil Zeynallının olmadığı ölkədə cinayət törətməsi absurd idi. Buna görə də hüquq-mühafizə orqanları onu dərhal buraxdılar ki, onlara təşəkkür düşür. Hüquqi cəhətdən Azərbaycan Xocalı caniləri - Sərkisyan, Köçəryan, Ohanyan, Balasanyan və 366-cı alayın başqa komandirlərinin iştirakı ilə baş verən cinayətlərə görə Ermənistandan onları tələb edə bilər. Amma Ermənistan onları verəcəkmiz? Azərbaycan bu cinayətkarları tutulması üçün beynəlxalq axtarışa verib. Digər dövlətlərdən də bu, tələb olunur. Təəssüf ki, bu məsələyə olduqca laqeyd münasibət bəslənir. Axtarışla bağlı verilmiş təqdimatların, qərarların icrasına

saymazana münasibət göstərərək beynəlxalq hüquqa və dövlətlər arasında bağlanmış əməliyyat-axtarış və digər tədbirlərlə bağlı müqavilələrin hamısına göz yumurlar. Burada erməni müdafiəsi də nəzərə çarpır. Təəssüf ki, Azərbaycanın haqlı çağırışına heç bir dövlət müsbət reaksiya vermir".

Beynəlxalq Münsibətlərin Təhlili Mərkəzinin aparıcı məsləhətçisi, siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru Mətin Məmmədli "Yeni Müsavat"a şərhində Kamil Zeynallının saxlanmasının təsadüfi olmadığını qeyd etdi: "Kamil Zeynallının saxlanması və sərəbəst buraxılması ilə bağlı müxtəlif versiyalar var. Mən də hesab edirəm ki, onun saxlanması təsadüfi məsələ deyil. Böyük ehtimalla Rusiyadakı anti-Azərbaycan daireləri, xüsusilə Rusiya hakimiyyətinə bağlı olanlar bizə mesaj vermək istəyiblər. Azərbaycan dövlətinin qətiyyətli mövqeyi Kamill Zeynallı məsələsinin qısa müddətdə həlli ilə nəticələndi. Yeni dövlətin xüsusi rolunu qeyd etmək lazımdır. Əlbət-

tə, bu kimi hallar ikitərəfli münasibətlərə təsir göstərir. Rusiya hakimiyyəti belə halların baş verməməsi üçün konkret addımlar atmaqdan çəkinməlidir. Belə bir həssas dövərdə tək cə postsovet məkəninə deyil, bütün dünyada cərəyan edən hadisələr fonunda Rusiya hakimiyyəti daha diqqətli davranmalıdır. Azərbaycan və Rusiya müxtəlif sahələrdə əməkdaşlıq edir, tərəfdaşdır. Həтта iki ölkə arasında mütəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında bəyannamə də imzalanıb. Rusiya bir çox ölkələr tərəfindən təcrid olunmuş vəziyyətə salınıb. Rusiya tərəfdaş olduğu ölkələrlə münasibətlərinə xələl gəlməsinə çalışmalıdır. O cümlədən dövlət və ayrı-ayrı vətəndaşlar da diqqətli olmalı, ehtiyatlı davranmalıdır. Ermənistan tərəfindən heç bir hüquqi əsası olmayan iddialar əsasında haqqında həbs qərarı çıxarılmış vətəndaşlar ehtiyatlı davranmalıdır, xarici ölkələrə səfər edərkən bunu nəzərə almalıdırlar".

□ **Nigar HƏSƏNLİ,**
"Yeni Müsavat"

**Azərbaycan
Respublikasının
Medlanın İnkişafı
Agentliyi**

Azad sahibkarlığın və liberal iqtisadiyyatın təşviqi

Azərbaycanda iri dövlət şirkətlərinin hesabatlılığı və şəffaflığı uzun illərdir kəskin problem olaraq qalır. Dəfələrlə belə şirkətlərin fəaliyyətində səmərəliliyin təmin olunması, onların daimi zərərdən çıxması, təqdim etdikləri xidmətlərin keyfiyyətinin artırılması üçün sənədlər, qərarlar qəbul edilib. Amma hələ də bu hədəflərə nail olunduğunu söyləmək mümkün deyil.

İri dövlət şirkətlərinin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi məqsədilə atılan addımlardan biri onların gəlirlər və xərclər smetalarının tərtib olunması, onun icrasının monitoring edilməsini nəzərdə tutan qərarın qəbuludur. 2016-cı ildə Nazirlər Kabineti "iri dövlət şirkətlərinin maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətində fiskal dayanıqlılığın təmin olunması, gəlirlərin və xərclərin proqnozlaşdırılmasına və icrasına nəzarətin daha da gücləndirilməsi, habelə bu sahədə idarəetmənin təkmilləşdirilməsi və şəffaflığın artırılması məqsədi ilə" "Gəlirlər və xərclər smetaları hazırlanmalı, təsdiq edilməli və icrası üzrə monitoring aparılmalı olan iri dövlət şirkətlərinin Siyahısı"nı təsdiq edib. Həmin qərarla "iri dövlət şirkətlərinin gəlirlər və xərclər smetalarının tərtibi Qaydası", həmçinin "iri dövlət şirkətlərinin gəlirlər və xərclər smetalarının icrası üzrə monitoring aparılması Qaydası" da qəbul olunub.

NK-nin həmin qərarı ilə siyahıda sadalanan iri dövlət şirkətlərinin gəlirlər və xərclər smetalarına baxılma və həmin smetaların təsdiq edilməsi üzrə xüsusi komissiya yaradılıb, ona rəhbərlik baş nazirin birinci müavini Yaqub Eyubova həvalə edilib. İqti-

sadiyyat, maliyyə, vergi nazirləri, Mərkəzi Bankın rəhbəri də komissiya üzvü olaraq müəyyən edilib. Qərara əsasən iri dövlət şirkətləri növbəti ilin gəlirlər və xərclər smetalarının ilkin layihələrini hər il iyunun 1-dək komissiyaya təqdim etməli, komissiyaya təqdim olunmuş layihələrin müzakirəsini və qiymətləndirilməsini həyata keçirir, hər il noyabr ayının 1-dək iri dövlət şirkətlərinin gəlir və xərclər smetalarını təsdiq edir. İri dövlət şirkətləri təsdiq olunmuş gəlirlər və xərclər smetalarının rüblük icrası barədə hesabatı hər rübdən sonra 30 gün ərzində, illik icrası barədə hesabatı isə hər il aprel ayının 1-dək komissiyaya təqdim edir. Komissiya isə altı ay müddətində bu qərarın təqdim olunmuş gəlir və xərclər smetalarının illik icrası barədə hesabatların təhlilini, qiymətləndirilməsini və monitoringini aparır, bu barədə arayış hazırlayaraq ölkə Prezidentinə təqdim edir.

Qərarın qəbulundan ötən 7 ildən yuxarı müddətdə onun icrası sahəsində görülən işlər, əldə olunan nəticələrlə bağlı hansısa hesabat açıqlanmayıb. Amma 2020-ci ildə Prezident İlham Əliyevin hökumət müşavirəsində səsləndirdiyi tənqidi fikirlərdən aydın

İqtisadiyyat

YENİ ÜSAVAT
N 36 (8409) 23 fevral 2024

Gəlir-xərcləri yoxlanılacaq iri dövlət şirkətlərinin siyahısı niyə yeniləndi - rəy

Şirkətlərin bir çoxu hələ də illik hesabatlarını vaxtında açıqlamır, bəziləri isə illərdir bu vəzifələrini "unudublar"

olmuşdu ki, həmin vaxtadək iri dövlət şirkətlərinin fəaliyyətində səmərəlilik baxımından heç bir irəliləyiş baş verməyib.

Prezidentin həmin çıxışından sonra iri şirkətlər Azərbaycan İnvestisiya Holdinginin tabeliyinə veriliblər - vahid prinsiplər əsasında idarə edilməsi, fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi, o cümlədən həyata keçirdikləri investisiya proqramlarının şəffaflığının və iqtisadi səmərəsinin yüksəldilməsi, onların rəqabət qabiliyyətinin təmin olunması, maliyyə sağlamlığının və dayanıqlılığının yaxşılaşdırılması üçün. Bu müddətdə Nazirlər Kabi-

netinin siyahısında olan şirkətlərin əksəriyyətinin müşahidə şurası formalaşdırılıb, sağlamlaşdırma ilə bağlı müəyyən addımlar atılıb. Amma bu dəyişikliyin həmin şirkətlərin hesabatlılığı və şəffaflığını təmin etdiyini söyləmək, təəsüf ki, mümkün deyil. Çünki onların bir çoxu hələ də illik hesabatlarını vaxtında açıqlamır, bəziləri isə illərdir bu vəzifələrini "unudublar".

Maraqlıdır ki, Nazirlər Kabineti fevralın 21-də "Gəlirlər və xərclər smetaları hazırlanmalı, təsdiq edilməli və icrası üzrə monitoring aparılmalı olan iri dövlət şirkətlərinin siyahısı"nı yeni redaksiyada

təsdiqləyib. Baş nazirin imzaladığı qərara görə, dəyişiklik iri dövlət şirkətlərinin gəlirlərin və xərclərin proqnozlaşdırılmasına və icrasına nəzarətin daha da gücləndirilməsi, xərclərin optimallaşdırılması və səmərəlilik göstəricilərinin yüksəldilməsi, habelə bu sahədə idarəetmənin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı qəbul olunmuş normativ hüquqi aktların icrasından irəli gələn məsələlərin həlli məqsədilə həyata keçirilib.

Yeni qərarla SOCAR, "Azərbaycan Hava Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti, "Azərbaycan Dəmir Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti,

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti, "Bakı Metropoliteni" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti və "Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti gəlirlər və xərclər smetaları hazırlanmalı, təsdiq edilməli və icrası üzrə monitoring aparılmalı olan iri dövlət şirkətlərinin siyahısından çıxarılıb. Siyahıya Dövlət Kontrakt Korporasiyası "Azərkontrakt" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti və "Azln-Telekom" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti, həmçinin ötən müddət ərzində baş verən struktur dəyişikliyinə uyğun olaraq Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin tabeliyində olan qurumlar ("Regional Su Meliorasiya Xidməti" publik hüquqi şəxs və "İri Şəhərlərin Birləşmiş Su Təchizatı Xidməti" publik hüquqi şəxs) əlavə edilib.

Qeyd olunanlardan əlavə, siyahıda "Azərenerji" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti, "Azərişiq" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin tabeliyində olan qurumlar ("Azərkosmos" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti, "Aztelekom" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti, "Azərpoçt" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti və "Bakı Telefon Rabitəsi" İstehsalat Birliyi də var.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Dünya SAKİT

Qarabağda inşaatla məşğul olan sahibkarlar üçün güzəşt müəyyənləşib

Azad edilmiş ərazilərdə yaşayış sahələrinin tikintisi ilə məşğul olan sahibkarlar üçün güzəşt müəyyənləşib.

APA-nın xəbərinə görə, bu, Prezident İlham Əliyevin imzaladığı fərmanla "Sahibkarlar tərəfindən manatla alınan kreditlərə hesablanmış faizlərə görə subsidiya verilməsi Qaydası"nda edilən dəyişiklikdə əksini tapıb.

Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərdə yaşayış sahələrinin tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan sahibkara investisiyanın həyata keçirildiyi müvafiq iqtisadi fəaliyyət sahəsi üzrə ayrılan kreditlər üçün faiz subsidiyası illik faiz dərəcəsinin 10 faiz bəndi miqdarında veriləcək.

"İcazə" blanklarından istifadə qaydalarını pozanlar cərimələnəcək

Beynəlxalq sərnişin və yük daşımaları zamanı icazə blanklarından istifadə qaydalarını pozanlar cərimələnəcək.

Azərbaycan Yerüstü Nəqliyyat Agentliyindən (AYNA) "APA-Economics"ə verilən məlumata görə, beynəlxalq sərnişin və yük daşımaları zamanı icazə" blanklarından istifadə qaydalarının pozulması, "İcazə" blankının doldurulması zamanı məlumatların təhrif olunmasına, pozulmasına və yenedən yazılmasına, habelə "İcazə" blankının başqa şəxsə ötürülməsinə görə də cərimələr müəyyən edilib.

Belə ki, sadalanan hal-

lara yol verən fiziki şəxslər 200 manat məbləğində, vəzifəli şəxslər 1000 manat şəxslər 3000 manat məbləğində, hüquqi şəxslər 3000 manat məbləğində cərimə ediləcək.

Gənc hakimlər üçün moped

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

Məhkəmə hakimləri haqda təzə qanun düzəldir, bu iş üçün vacib olan 30 yaşı keçmək tələbi ləğv edilir. Çox yaxşı qərardır. Hətta deyərdim islahatdır. Tarixə qızıl hərflərlə yazılacaqdır.

Axi haçana qədər qoca hakimlər işləməlidir? Femida ədalət ilahəsi olaraq cavan oğlanlara ehtiyac duyur. Mazaqlaşmaq üçünmü? Qətiyyə. Biz belə tərbiyəsiz versiyalardan uzağıq. Sadəcə, gənclər məhkəmə proseslərinin gərginliyinə, sıxlığına daha dözümlü olacaqdır.

Elə hakim var ayda 700 işi peçatlamalıdır. Sifarişləri çatdırmaq baxımından da gənclər sərfəlidir, məsələn, biz müşahidə eləsək, yemək daşıma, taksi xidməti firmalarında əsasən gənclərin, bəzən hətta yeniyətlərin çalışdığını görürük. Güman edirəm Milli Məclis qanuna dəyişiklik edərkən hakimlərin motosiklet, moped, velosiped, "Prius", həmçinin qida termoslarıyla təminatı kimi vacib məsələləri də nəzərə alacaqdır. Sifarişləri soyutmaq olmaz. Çatdırılma, qəbul, paketləmə, brendinq və sairə bazar iqtisadiyyatının önəmli detallarıdır.

İkinci mühüm xəbəri Yeni Suraxanıdan almışıq, orada bələdiyyə sədrini korrupsiya üstündə tutublar. Bu bizə nədən xəbər verir? Ay sağ olası: deməli, hələ Yeni Suraxanıda satılacaq torpaqlar qalmaqdadır. Yoxsa məsəl üçün, Biləcəri və ya Nəsimi bələdiyyəsi aydan arı, sudan durudurmu? Yeyib doyublar? Yox. Satılacaq və üstündə tutulacaq (oxu: qurban getməyə) torpaq qalmayıb bəzi ərazilərdə. Başqa mənada bələdiyyənin hansı səlahiyyəti var, kimin nəyinə gərəkdir ki... Bunun seçilməsindən tutmuş maliyyələşməsinə, səlahiyyətindən vəzifələrinə qədər hər bir şey hökumətdən asılıdır. Adı "yerli özünü idarəetmə" olsa da, çox zaman bələdiyyə sədrləri gəlməldən təyin edilir. Elə bələdiyyə var, küçəni süpürmək üçün süpürgəni də icra hakiminin göstərişi ilə alır. Süpürgə cəhənnəmə, hətta bəzi bələdiyyələr asqırmaq üçün yuxarıdan göstərişə möhtacdır.

Uzun sözün qısası, Yeni Suraxanı sakinlərini təbrik edirəm. Ərazidə canlanma var.

Başqa bir canlanma hansısa orta məktəbimizdə müşahidə ediləndir, orada şagird sinifdə partalar üzərində gəzir, tullanırdı, axırda yıxıldı. Savadsız vətəndaşlar həmin uşağı qınayırlar, onu və valideynlərini tərbiyəsiz adlandırırlar. Halbuki o uşaq bədən tərbiyəsi dərində idi. Kim bilir?..

Məktəblərimizdə, xüsusən Bakıda və Abşeron yarımadasında idman dərsi keçmək üçün stadionlar, idman qurğuları sıfırın altındadır. Mən bunun canlı şahidiyəm. Uşağa bədən tərbiyəsi dərsi çox dırnaqarası keçilirdi, getdim direktora şikayətə, elə ağlaşma qurdu, mən də qoşuldum buna, ağlaşdıq. Deyir məktəbimdə 82 sinif var, bir balaca da idman zalı var. İndi sən gəl həmin 82 sinifin bədən tərbiyəsi dərslərini həftənin 5 günlük dərslərinə o zala yerləşdir görüm necə yerləşdirərsən. Açıq, nə qədər vurub-böldük, çıxdıq, kök altına saldıq, loqarifmik təniyə çevirdik, kosinus bucaqları açdıq, hətta qurbağa tutub ayağını toka verdik - xeyri olmadı. Siniflər idman zalına yerləşmədi. Bəzisi məktəbin hasarından qırağa çıxdı.

İdman ərazisi, məşq qurğuları problemi Bakı məktəblərində həddindən artıq ciddidir. Ona görə məktəblilər arasında idman yarışları yox kimidir. Ona görə bir çox müəllimlər idman dərslərini elə sinif otağında keçirlər. Uşaqlar ayağa durur, çömbəlir, əl-qol hərəkətləri edir, adı da olur idman dərsi. Bəzi müəllimlər isə şahmat, dama, domino paylayır, şagirdlər idman dərsi adıyla başlarını bu cür qatırlar.

Təbiətin qanunlarını heç kim poza bilməz. Əgər sən uşağa uzununa və hündürlüyə tullanma dərsləri keçməsən, o gəlib sinifdə partalar üzərində tullanacaq.

Üstəlik, həmin uşaqdan gələcəkdə yaxşı məhkəmə hakimi ola bilər - indidən yıxılıb-durmağı öyrənmişdir.

Fevralın 21-də ABŞ və Böyük Britaniyanın Bakıdakı səfirləri - Mark Libbi və Ferqus Auld Bakıda Stalin repressiyasının qurbanı, dramaturq Hüseyn Cavidin abidəsi önündəki monumentə gül dəstələri qoyub.

"Yeni Müsavat" yada salır ki, aksiyanın Rusiyada həbsxanada ölən müxalifətçi Aleksandr Navalnının xatirəsinə ithaf olunduğu bildirilir. Hər iki ölkənin səfirləri İrəvanda da oxşar aksiya keçiriblər və hadisə orada etirazla qarşılanıb. Demək, təlimat mərkəzdən - Vaşinqton və Londondan gəlib. Bəs belə bir addım nə dərəcədə diplomatik etiketə və fəaliyyətə uyğundur? Bəzi müşahidəçilərə görə, türkofof və islamofob olmuş Navalnının Azərbaycana, Hüseyn Cavidə aidiyyəti yoxdur. Hətta belə hesab edilir ki, ikinci ölkədə ölən müxalifətinin "xatirəsi" üçüncü ölkə diplomatları tərəfindən Bakıda bu cür anılmalı deyildi. Bəs bu, Azərbaycan-Rusiya əlaqələrinə pəl vurmaq, ölkəmizi intriqa meydanına çevirmək cəhdi sayıla bilərmi? Rəsmi Bakı hər hansı etiraz bildirməlidirmi?

Hərçənd səfirlər Cavidin heykəli önünə gələrək gül

İki səfirin Bakıda qəribə hərəkəti - diplomatik demarş, yoxsa...

müddət xatırlayacaqlar. Yeni Navalni şovinst idi, amma siyasi hakimiyyətə qarşı mübarizə aparırdı. Cavid əfəndinin abidəsinin qarşısına ABŞ və

jimin qurbanı olub. Amma başqa yer də seçilə bilərdi. Çünki onun qeyri-ruslara heç də yaxşı münasibəti olmayıb, halbuki demokrat kimi təqdim

və, deportasiyaya məruz qaldığı tarixlərlə bağlı da anım günləri keçirsəydilər yaxşı olardı. Yeni bizim tariximizə də diqqət yetirmək lazımdır".

Akif Nağı: "ABŞ və Böyük Britaniyanın elçiləri Navalnını Cavidin heykəli qarşısında yad etməklə hörmətsizlik ediblər"
Arzuxan Əlizadə: "Düzgün istiqamətləndirməyiblər, Navalni "Krim Rusiyadır" deyirdi"

dəstələri qoymaqla həm şəirin repressiya, həm Navalnının siyasi rejimin qurbanı olduqlarını demək istəyiblər. 2008-ci ilin avqustunda Gürcüstanın Cənubi Osetiya və Abxaziya bölgələrinin Rusiya tərəfindən işğal edilməsini A.Navalnı tam dəstəkləmiş, gürcüləri "gəmiricilər" adlandırmış, "Bütün gürcülər dərhal Rusiyadan qovulmalıdır!" demişdi. Türkmənstanda, Tacikistanda, Qazaxistanda, Özbəkistanda və Qırğızistanda A.Navalnının "Orta Asiyadan Rusiyaya miqrant axınının qarşısı alınmalı, həmin dövlətlərə qarşı viza rejimi tətbiq olunmalıdır" sözlərini unutmaya bilərlər. Şimali Qafqazdakı insanlar A.Navalnının "Qafqaz Rusiyanın vücudunda yarıdır: bu yaranı yemləməyə son qoymalıyıq, qafqazlılarla layiq olduqları dildə danışmalıyıq" bəyanatını hələ uzun

Britaniya səfirləri indiyədək neçə dəfə çiçəklər qoyublar, bu fikir azmanını və nəsr düşməsinin xatirəsinə yad ediblər? Bəs şəirin ölümünü niyə səfirlər heykəl önündə olmur?

Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, səfirlər heykəlin önünə gül qoymasını Azərbaycan hakimiyyəti ilə razılaşdırmalıdır: "Biz bilmirik ki, icazə alınıb, ya yox. Amma Hüseyn Cavid sovet imperiyasının cəza məhkəməsinin qurbanı olub, o dövrdə 29 min ziyalıımız haqda ölüm hökmü çıxarılıb, ən öndə gedən ziyalılar məhv edilib. Azərbaycanda Müşviqin, Cavidin abidələri var. Məncə, Cavidin xatirəsinə hörmətsizlik olunub. İstənilən müqayisə qüsurludur. Sadəcə, onu Navalni ilə eyniləşdirmək olmaz. İndi deyə bilərlər ki, ikisi də re-

psionist kimi danışdı. Belə bir şəxsi bu cür yad etmək Qərbin sifariş olub. Ümumiyyətlə, Rusiyanın daxili işlərinə qarışmaq üçün Azərbaycandan istifadə olunmasını məqbul saymıram".

AMİP sədri Arzuxan Əlizadə isə qeyd etdi ki, səfirlər repressiya qurbanlarına ehtiram bildirmək istəyiblər: "Amma düzgün istiqamətləndirməyiblər. Görünür ki, onlar hörmət ifadə etmək istəyiblər. Ancaq bilməyirdilər ki, Navalni "Krim Rusiyadır" deyirdi. O, Putinə müxalif mövqedə olsa da, bir sıra məsələlərdə şovinst baxışları varıydı. Təbii ki, səfirlərin yanlış müqayisəsinin üstündən keçmək olar. Onlar məsələyə repressiya qurbanları kontekstində yanaşıblar. Ancaq Navalni Cavidlə bir sıraya qoyula bilməz. Eyni zamanda səfirlər soyqırımı, azərbaycanlıların etnik təmizləmə-

Aleksey Navalnının anası Lyudmila bildirib ki, fevralın 21-də Salexard morqunda ona oğlunun cəsədi göstərilib. O, tibbi ölüm şəhadətnaməsinə imza atdığını bildirib. Lyudmila Navalnayaya təqdim edilən tibbi rəydə ölümün səbəbinin "təbii" olduğu yazılıb. 47 yaşlı Aleksey 16 fevralda cəzaçəkmə müəssisəsində qəfildən ölüb. Daha öncə 2020-ci ildə o, "Noviçok" maddəsi ilə zəhərlənərək transfer olunub. Siyasətçi 2021-ci ilin yanvarında Berlindən Moskvaya qayıtdıqdan sonra həbs olunub. ABŞ prezidenti Cozef Bayden Rusiya müxalifətinin lideri, Korrupsiya ilə Mübarizə Fondunun rəhbəri Aleksey Navalnının həyat yoldaşı Yuliya Navalnaya və qızı Daşa ilə görüşüb.

□ **Emil SALAMOĞLU**
"Yeni Müsavat"

Bu gün - fevralın 24-də Rusiyanın Ukraynaya qarşı işğalçı müharibəyə başlamasından iki il keçir. 731 gündür ki, "Z" ordusu "xüsusi hərbi əməliyyat" adı ilə qonşu ölkənin ərazilərini işğal etməkdədir. Amma son bir ildən artıq müddətdə rus qoşunları Ukraynanın cənub və şərq bölgələrində saxlanıb.

Yeni artilleriya müharibəsi gedir, amma genişmiqyaslı hücum təşkil edə bilmirlər. İşğalçı güclərin son dövrlərdə cəmi iki nəticəsi var - 5 aylıq döyüşlərdən sonra Donetsk 30-32 min əhalisi olmuş Avdeyevka şəhərini və Pobeda yaşayış məntəqəsini tutması. Ukraynalı müdafiəçilər də uğur əldə edə bilmirlər. Silahlı qüvvələrin edə bildiyi rusların hücumlarının kəsərini azalda bilməkdir. Burada mərmə çatışmazlığı, yardımların gec gəlməsi də rol oynayır. Ölkənin müdafiə naziri və Silahlı Qüvvələrin baş komandanları deyib, indi irəli baxmaq, dəyişikliklər zamanıdır. Hazırkı baş komandan "səhra komandiri" general Sırskidir.

Rusiya da buna qədər Baş Qərargah reisi Valeri Gerasimovu əməliyyatlara rəhbər gətirməklə dəyişikliyə getməli oldu. Döyüş meydanında isə böyük ölçüdə ciddi nəticə yoxdur. Hazırda Kupyanski, Marinka, eləcə də Donetsk istiqamətində döyüşlər davam edir. Ukraynanı müdafiə edən koalisiya isə savaşa strateji aspektdən yanaşır - müharibəni uzatmaqla rusları yormaq. Ancaq Qərbdə etiraf edirlər ki, işğalçı dövlətin resursları var və hələ döyüşə biləcək potensialı saxlayır. Belə şəraitdə Avropa Birliyi Kiyevin dadına çatdı - 51 milyard avro yardım təsdiqləndi. Martin 1-də isə Konqres 60 milyard dolları ayırmalıdır ki, Ukrayna dərinə bir nəfəs alsın. Ağ Ev rəhbəri Bayden də gizlətmir ki, Konqres yardım təsdiqləməsə, ABŞ Kiyevi dəstəkləyə bilməyəcək. Beləliklə, müharibənin iki ili tamamdır, Rusiya Luqansk və Donetsk in izibəti sərhədlərinə tam çıxma bilməyib, hələ uzun müddət döyüşməlidir ki, bütün bu regionu kontrol altına ala bilsin. Paralel olaraq döyüşlər aviasiya və Qara dənizdə gedir. Rus hərbi donanması ağır itkilərə məruz qalıb.

Bununla belə, Ukrayna müttəfiqlərindən narazıdır. Kollektiv Qərb yorğun görünür. NATO Baş katibi isə üzv ölkələrə səslənir ki, yardımların ayrılması mühümdür, bu, təhlükəsizliyə qoyulan sərmayədir. Rusiya belə vəziyyətdə danışıqlara hazır tərəf olduğunu bəyan edir, lakin şərtləri qəbul edilməlidir. Kreml Kiyevlə atəşkəsi yalnız işğal edilmiş ərazilər qaytarılmamaqla görür. Bu da sürünən münaqişənin davam edəcəyi deməkdir. Ukrayna qarşıda "F-16" qırıcları əldə edəcək və analitiklərin qənaətinə görə, bu gedişatla re-

Rusiyanın Ukraynaya təcavüzündən iki il keçir - 2024 qalibi müəyyən edəcəkmi?

Təhlilçilərə görə, NATO yazı kimi Ukraynaya hərbi yardımları artırmasa, ABŞ tez bir zamanda 60 milyard dolları verməsə, Rusiya həlledici qələbə əldə edə, Putin MDB-dən ibarət yeni ittifaq dövləti yarada bilər; Qərbdən silah trafikində xəsislik edilməsi Kiyevin cəbhədəki vəziyyətini ağır sınağa çəkir - lakin rus qoşunları da irəliləyə bilmir, sürünən savaşa salınıb...

sursların tükəndirilməsi savaşı 2030-cı ilədək uzana bilər. Faktiki olaraq, Şərq-Qərb qarşılıqlı, geopolitik mübarizə güclənir. Hazırda iki qütb var - Rusiya, Çin, İran və Şimali Koreya, qarşı tərəfdə isə "Ramşteyn formatı". Rusiya rəsmiləri - Patruşev, Narişkin, Medvedyev, başda Kreml lideri Putin olmaqla açıq surətdə bəyan edirlər ki, NATO, xüsusən anqlosakson dünyası onlara savaş açmış, məqsəd bu ölkənin "dişlərini çəkmək" və uzun illər bir bataqlıqda döyüşən dövləti təqətdən salıb zəiflətmək, strateji olaraq əzməkdir. Ancaq resursları tükənməz görünən Rusiyanı "əyalət dövləti" nə çevirməyə nail olacaqlarmı?

"Ukrayna Silahlı Qüvvələrinin (USQ) müharibədəki itkiləri Rusiyaninkindən beş dəfə azdır". Ukrayna prezidenti "Fox News" telekanalına müsahibəsində deyib. Jurnalistin Zelenskiyə Ukraynanın savaşdakı itkilərinin sayı barədə verdiyi suala dövlət başçısı konkret cavab verməyib: "On minlərlə ölüm. On minlərlə insan yerlərindən didərgin salınıb. Nisbət birin beşədir. Döyüşdə həlak olmuş bir əsgərimizə beş Rusiya əsgəri düşür. Təqribən belədir".

Siyasi təhlilçi Aqşin Kərimova görə, artıq Ukraynanı Qərbdən verilən təhlükəsizlik vədləri sakitləşdirmir: "Hətta 60-cı Münxen Təhlükəsizlik Konfransında prezident Volodimir Zelenskinin çıxışları və görüşləri belə, Ukrayna üçün fəlakətli nəticələrə hazırlıq ssenarisini təqdim edir. Münxen Təhlükəsizlik Konfransında Zelenskinin:

"Ukrayna tək qalsa, Rusiya bizi məhv edəcək. Əgər indi hərəkətə keçməsək, Rusiya qarşıdakı bir neçə il təkcə Ukrayna üçün deyil, həm də başqalarını fəlakətə çevirməyə nail olacaq", - deməsi özü çox şeyi izah edir. Qısası, Rusiya-Ukrayna müharibəsində Kiyevin düşüncə dinamikası zəifləyir, çünki ölkənin getdikcə azalan hərbi resursları Rusiyanın yaratdığı istehkam xətlərini yarmağa imkan vermir. Ona görə ki, silahsız və silahlı ukraynalılar böyük itkilər verməyə hazır olan Rusiya qüvvələrinə qarşı xətti saxlamaq üçün tələb olunan resurslara malik deyillər. Yayda Ukraynanın başladığı əks-hücum əməliyyatlarının kor nəticəsi bu deyiləni aydın təsvir etməyə yol açır. Əslində Ukrayna həm siyasi iradədə, həm də hərbi müstəvidə dirənmə göstərir, yeni bu müqavimət olmasaydı, Rusiya qoşunları çoxdan başqa-başqa şəhərləri tutmuşdu. Amma Ukraynanın müqaviməti artıq əvvəlki səviyyədə deyil və getdikcə Qərbdən silah trafikində xəsislik edilməsi Kiyevin cəbhədəki vəziyyətini ağır sınağa çəkir".

Ekspertin fikrincə, hazırda Ukrayna ABŞ Konqresindən əlavə yardımların təsdiqlənməsinin intizarını çəkir: "Hərçənd ki, ABŞ-da prezident seçkisi dövrü Kiyevi bir qədər arxa planda tutur. Yeni Rusiyanın Ukraynadakı irəliləyişlərini ABŞ Konqresinin yeni silahların tədarükə dəstəyini uzun müddət gecikdirməsi ilə əlaqələndirmək çətin olmamalıdır. Rusiya Qərbin ən sərt sanksiyalarına rəğ-

mən, iqtisadiyyatını sabitləşdirib və müdafiə, kosmik sənaye sahələrində aktivlərini genişləndirir. Yaxın zamanlarda Ukraynanın Rusiyanın müdafiə xətlərini yarmaq üçün əks-hücum keçəcəyi gözlənilir. ABŞ-da seçki kampaniyasının qızışdığı rəqabət ritorikası fonunda Vaşinqtonun Ukraynanı arxa planda saxlayacağı istisna deyil. Ukraynaya yeni yardım təsdiq edilə belə, texniki prosedurlar tədarükü gecikdirəcək və bu müddətdə Ukrayna əraziləri Rusiyanın intensiv raket zərbələri nə tuş gələ bilər".

Siyasi ekspert Məhəmməd Əsədullazadə hesab edir ki, Rusiyanın Ukraynaya qarşı apardığı işğalçı müharibənin əsas səbəbini Medvedyev açıq göstərib: "Təhlükəsizlik şurasının sədr müavini "Ukrayna Rusiya ilə ittifaq dövləti quracaq, ya da məhv olacaq" kimi açıqlaması Kremlin imperialist siyasətini ortaya qoydu. Putin Belarus, Ukrayna ilə birgə yeni ittifaq dövləti quraraq növbəti mərhələdə Qazaxıstanı da ittifaqa cəlb edib, digər MDB ölkələrini də siyasi təzyiqləri artıracaqdı. Ukrayna Rusiyanın nəzarətinə keçərsə, Putin MDB-dən ibarət yeni ittifaq dövləti yarada bilər. Əgər NATO yaz ayına kimi Ukraynaya hərbi yardımları artırmasa, ABŞ tez bir zamanda 60 milyard dolları yatırmasa, Rusiya Ukrayna və Qərb üzərində həlledici qələbə əldə edə bilər". **Təhlilçi düşünür ki, bu da dünyada yeni tam fərqli siyasi mənzərə yaranar:** "Şərqi Avropa, Cənubi Qafqaz, Mərkəzi Asiya

"Fransanın siyasəti sülhə zərbədir"

Vyanada azərbaycanlı deputatdan bəyanat

A TƏT Parlament Assambleyasının (ATƏT PA) 23-cü qış sessiyası çərçivəsində "Avropa təhlükəsizliyi bu gün və sabah: ATƏT-in gələcəyinə parlament baxışları" mövzusunda debatda Azərbaycan nümayəndə heyətinin rəhbəri, qurumun komitə sədri Azay Quliyev çıxış edərək, vacib məsələləri diqqətə çatdırıb.

O deyib ki, Ukraynadakı müharibə bizə sülhün kövrəkliyini və beynəlxalq hüquq və prinsiplərə riayət etməyin vacibliyini bir daha xatırladı: "Avropanın təhlükəsizlik mənzərəsi hazırda mühüm çağırışlar və qeyri-müəyyənlik dövründən keçir.

ATƏT-in iştirakçısı olan dövlət kimi Azərbaycan uzun müddətdir beynəlxalq hüququn əsas prinsiplərinin açıq-aşkar pozulmasından əziyyət çəkən, Qafqaz regionunda və onun həddlərindən kənarda sülh və sabitliyin bərqərar olması üçün səy göstərən bir dövlət olan təşkilatın prinsip və dəyərlərinə sadıqdır.

O, qurum sədrinə xitabən deyib: "Ötən ilin noyabrında Azərbaycana səfəriniz zamanı Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndə Kari Henriksen və baş katib Roberto Montella ilə birlikdə Azərbaycanın bütün beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazisi üzərində tam suverenliyini bərpa etməsindən sonra regionumuzda baş verən hadisələri müzakirə etmək və birbaşa yenilikləri almaq üçün yaxşı imkan yaratdı. Biz ATƏT PA-nın potensialını Ermənistan və Azərbaycan arasında etimad və etimadın yaradılması səylərinə töhfə vermək üçün effektiv platforma kimi qəbul edirik. Qarşılıqlı şəhərləşməni qeyri-müəyyənlik dövründən keçir.

Keçən ilin dekabrında Azərbaycan və Ermənistan COP29-la bağlı qarşılıqlı kompromislərdən istifadə edildik və ikitərəfli razılaşma əsasında məhkum edilmiş hərbiçilərin dəyişdirilməsi ikitərəfli danışıqların əlamətdar nəticəsi kimi qiymətləndirilməlidir.

Mən inanıram ki, bu sürəti saxlamaq lazımdır, bütün səylər hər iki ölkəni ikitərəfli dialoq vasitəsilə nəticədə normallaşmaya və sülh müqaviləsinin imzalanmasına nail olmağa təşviq etməyə yönəldilməlidir.

Təəssüflər olsun ki, Parlament Assambleyasında belə müsbət nümunələrlə yanaşı, Azərbaycana qarşı qarayaxma kampaniyasının da davam etdirildiyinin şahidi oluruq.

Burada xüsusilə fransalı parlamentarı günahlandırır ki, guya Azərbaycanın Ermənistan ərazisi ilə bağlı tamamilə əsassız iddiaları və ya planları var və sadəcə olaraq, bu ölkənin militarizasiya səylərini dəstəkləmək üçün bəhanə kimi hazırlanıb.

Təsədüfi deyil ki, Fransa hökuməti cəmi iki gün əvvəl öz militarizasiya siyasətini yenidən təsdiqləyib və Ermənistanla yeni silah müqavilələri imzalayıb.

Fransanın bu cür siyasəti regionda onsuz da kövrək olan sülh və təhlükəsizliyə yalnız zərər verəcək və normallaşma prosesinə ciddi təsir göstərəcək və buna görə də dayandırılmalıdır".

 Musavat.com

və Baltıqyanı ərazilər Rusiyanın nəzarətinə keçəcək. Türkiyə də regiondan sıxışdırılıb çıxarılacaq. Rusiyanın əsas düşməni budur. Təbii ki, Kreml çar Rusiyanın sərhədlərinə çıxmağı arzu edir.

Qərbdə nəsil dəyişimi siyasətə də ciddi mənfi təsir edib. Rusiya təhlükəsini gec başa düşərək Ukrayna müharibəsində süstlük edir".

 Emil SALAMOĞLU
"Yeni Müsavat"

Ənənəvi enerjidaşıyıcılarının alternativ enerji mənbələri ilə əvəzlənməsi istiqamətində global səviyyədə gedən sürətli proseslər iqtisadiyyatı birincilərdən asılı ölkələr üçün mühüm çağırışlar formalaşdırır. Ənənəvi enerjidaşıyıcıları gəlirindən böyük ölçüdə asılı olan Azərbaycanda da qeyri-enerji ixracının artırılması, iqtisadiyyatın enerjidənkənar sahələrinin inkişafı getdikcə daha artıq, daha böyük zərurətə çevrilir. Hələlik bu istiqamətdə ciddi bir dəyişikliyə nail olunması müşahidə edilməyə də, qeyri-enerji sektorunun inkişafı ilə bağlı müzakirələrin intensivləşməsi proseslərin sürətləndiriləcəyinə ümidləri artırır.

Hələlikse qeyri-neft-qaz ixracı ümumi ixracımızın cüzi bir hissəsini təşkil edir. İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzi "İxrac icmalı"nın fevral sayının ilkin rəqəmlərinə əsasən, 2024-cü ilin yanvar ayı ərzində Azərbaycanın ümumi ixracı 1,8 milyard ABŞ dolları, qeyri-neft sektoru üzrə ixrac isə 222 milyon ABŞ dolları təşkil edib. Bu isə o deməkdir ki, yanvar ayında ölkənin ümumi ixracı 100 milyon dollar (ötən ilin yanvarında 1,9 milyard dollar olub), o cümlədə qeyri-neft ixracı 62,5 milyon dollar (284,5 milyon dollar) azalıb.

Qeyd edək ki, son illərdə Azərbaycan məhsullarının təbliği üçün xarici ölkələrdə çoxsaylı ticarət evləri açılıb, müxtəlif platformalarla əməkdaşlıq qurulub. Bu istiqamətdə fəaliyyətlərin daha da intensivləşdirilməsi nəzərdə tutulur. Lakin o da məlumdur ki, ixracı artırmaq üçün ilk növbədə istehsalı, özü də tələbatlı istehsalı qurmaq lazımdır. Daha sonra isə bazarlara çıxış strategiyası və onun icrasına başlanıla bilər...

İqtisadçı-ekspert Elman Sadiqovun dediyinə görə, hər bir ölkə daxili tələbatını ödəyəcək məhsulları idxal edə bilmək üçün ixracı artırmağa məcburdur: "Çünki dünyada normal inkişaf edən, inkişaf etmiş və yaxud inkişaf etməkdə olan elə bir ölkə yoxdur ki, bütün məhsulları özünü təmin etsin. Ticarət dünya iqtisadiyyatı və sisteminin əsas bünövrəsi hesab olunur. Bu mənada bütün ölkələr hazırda daha çox ixrac etməyə can atırlar. Bu, son nəticədə ciddi rəqabətin formalaşmasına səbəb olur.

Dünya ölkələri də əsas iqtisadi siyasətlərini və ticarətlərini bunun üzərində qururlar. Hazırda bir çox ölkələr, ümumiyyətlə, ixrac yönümlü siyasət həyata keçirirlər. 1980-ci illərin ortalarına qədər isə bəzi ölkələr idxalı əvəzetmə siyasəti həyata keçirirdilər. Lakin 1980-ci illərin ortalarında baş verən böhranlar bu siyasətin ixrac yönümlü siyasətə ciddi bir şəkildə uduzduğunu sübut etdi" (Banco.az).

Azərbaycana gəlincə, ekspert bildirir ki, ölkə hazırkı dövrə kimi neft məhsulları, qaz ixrac edir: "La-

kin hazırda həm istehsalın aşağı düşməsi, həm neft qiymətlərindəki volatillik, həm alternativ enerjinin gəlməsi, yeni texnologiyalar, ekoloji məsələlər, yeni tələblər yeni siyasi konjunktura formalaşdırır. O cümlədən neftə olan tələbin 5-10 il ərzində aşağı düşmə ehtimalı və təklifin isə əksinə, ciddi şəkildə azalmayacağı nəzərə alındıqda, hər bir ölkə, xüsusilə neft-qaz ixrac edən ölkələr öz ixracını daha çox diversifikasiya etməyə, şaxələndirməyə çalışır.

Ən önəmli amillərdən biri də bir ölkənin bir və ya bir neçə məhsulun ixracından asılı olması ilə bağlıdır. Ölkə nə qədər çox mal, məhsul ixrac edərsə, iqtisadiyyatı daha dayanıqlı olar və müntəzəm valyuta axını əldə edə bilər. Ümumiyyətlə, hər bir ölkədə ən önəmli amillərdən biri də ticarət və tədiyyə balansındır. Ticarət balans tədiyyə balansının əhəmiyyətli hissəsini təşkil edir. Ticarət balansının müsbət olması ölkəyə valyuta cəlb edə bilmək deməkdir. Əlavə valyuta qazancınız deməkdir. Bu mənfi olduqda isə fəsadları böyükdür".

Aydın məsələdir ki, rəqabətli məhsul istehsal olunmasa, dayanıqlı ixrac da mümkün deyil. E.Sadiqovun fikrincə, rəqabət təkcə qiymət məsələsi deyil: "Rəqabətdə davamlı məhsulun formalaşması üçün ən önəmli amillərdən biri keyfiyyət amilidir. Hər hansı məhsulu istehsal edən zaman işçinin məhsuldarlığı, təhsili kimi amillər nəzərə alınmalıdır. Çünki qeyri-peşəkar işçi keyfiyyətli hər bir işçiyə düşən orta məhsuldarlıq, səmərəlilik, başqa sözlə, verimlilik məsələsi ortaya çıxır. Risklərin idarə edilməsi əsas önəmli amillərdən biridir. Bir məhsulun istehsalının maya dəyəri aşağı, keyfiyyətinin yüksək olmasından asılı olmayaraq digər ən vacib amil həmin məhsulun satışı üçün düzgün marketing siyasətinin qurulmasıdır. Bir məhsulun bazarda yer tutması, müəyyən pay sahibi olması üçün risklərin idarə edilməsi və marketingin önemi düşündüyümüzədən daha dərin və daha böyükdür. Bir misal: 2000-ci illərin əvvəllərində Yaponiyanın "Panasonic" şirkəti televiziya istehsalı və onun qlo-

İxracımız azalır: necə

artıra bilərik - təhlil

Ekspert: "Rəqabət təkcə qiymət məsələsi deyil, ən önəmli amillərdən biri keyfiyyətdir"

bal bazarda satışında önəmli pay sahibi idi. Şirkət 4K texnologiyası ilə televizor istehsal və ixrac etməyə başlayır. Daxili bazarda yüksək tələb görən bu keyfiyyətli və o zamanın şərtlərinə görə misilsiz görüntü effektivliyinə malik televizorlar digər ölkələrin bazarlarında uğurla satılırdı və Cənubi Koreyanın Samsung televizorlarına rəqabətdə uduzur. "Samsung" sürətli bir şəkildə bazarı ələ keçirməyə başlayır. Yaponlar səbəbi araşdırırlar. Səbəb sadə imiş. Yaponiyadan başqa dünyanın heç bir ölkəsi 4K texnologiyasını dəstəkləmədiyi üçün həmin televizorların 4K görüntüsündən faydalana bilmir, faydalana bilmədikləri xüsusiyyətə görə əlavə pul ödəməyə məcbur idilər. Yüksək keyfiyyət və nisbətən baha qiymətə olan digər yapon markalı televizorlar da eyni aqibətlə üzləşirdilər. Nəticədə "Samsung", LG və digər ölkələrin televizorları bazar paylarını sürətlə artırırlar".

Uğurlu ixrac üçün zəruri olan digər amil eksperte görə, qablaşdırma, təqdimatdır. Bundan əlavə, rəqabətə davamlılıq şərtləndirən digər mühüm amil logistika, nəqliyyat, çatdırılma "Burada həm sürət, həm də qiymət önəmli rol oynayır. Bu

gün Avropa ölkələrində - İspaniyada, Fransada meyvə baxımdan məhsulun təqdimatı olduqca önəmlidir".

E.Sadiqovun sözlərinə görə, hər bir məhsulu istehsalatı başlamaqdan öncə mümkün ixrac bazarlarının araşdırılması keçilməz zərurətdir: "Bu araşdırma nəticəsində istehsal edəcəyiniz məhsulun satış imkanlarını, bazar payını müəyyənləşdirə bilərsiniz. Daha sonra həmin bazarlarda məhsulun yer tutması üçün addımlar atılır. Bu, çox vacibdir. Hazırda dünya siyasətində elə bir siyasət yoxdur ki, onun altında iqtisadiyyat olmasın. Yeni iqtisadi marağın olmadığı heç bir siyasət yoxdur. Çünki hər bir siyasətin özünün də bir maya dəyəri, maliyyəti var. Bu gün bir siyasət həyata keçirilib, pul xərclənsə, deməli, o sahəyə iqtisadi maraq var. İxrac məsələsi zəncir kimdir. Ümumiyyətlə, məhsulu istehsal etmək üçün istehsal mədəniyyəti formalaşmalıdır. Burada mədəniyyət, adət-ənənə məsələsi də var. Məsələn, Şəkildə ipekçilik kulturu var. Amma başqa bir regionda, ipekçiliyi inkişaf etdirmək bir az çətin olardı. Bu prinsip ayrı-ayrı ölkələr üçün də keçərlidir. Hazırda hamı istəyir ki, xammalı idxal edib ondan məhsul hazırlasın. Amma in-

di yarımfabrikat məhsulların ixracında ciddi rəqabət var. Biz əgər ixrac məsələsini ortaya qoyuruqsa, işçi qüvvəsindən tutmuş, səmərəlilik və digər təşviq mexanizmləri barədə də ciddi düşünməliyik. Məhsulun satışı, davamlı olaraq həmin bazarda özünə yer tutması üçün peşəkar marketing olmalıdır. Burada dövlətin siyasəti bunu dəstəkləməli, yeri gəldikdə təmsil etməlidir. Yeni ixrac əslində təkcə sahibkarın, dövlətin öhdəliyində olan bir məsələ deyil. Burada işçinin əməyindən tutmuş, ixrac edilən ölkənin valyutasının kursuna kimi hamısı təsir edir. Yeni ixracı dəstəkləyən bir deyil, bir neçə amillər toplusu var. Bu amillər toplusu, faktorlar birlikdə bir sinerji təşkil edir.

Biz düşünürük ki, hər şeyi istehsal edib ixrac etmək olar. Amma unutmaq ki, ixrac böyük bir siyasətdir. İxrac bir yol xəritəsi, bir çox komponentləri özündə birləşdirən siyasətdir. Bu siyasətin uğuru isə komponentlərindən nə dərəcədə səmərəli, peşəkar, məqsədyönlü, dayanıqlı və operativ istifadə edib nəticə əldə edəcəyinizdən asılıdır. Burada önəmli olan əsas məsələ budur".

Q **Dünya SAKİT "Yeni Müsavat"**

"Ukrayna bir il əvvəl Rusiyaya təslim olmalı idi". Amerikalı milyarder İlon Mask belə hesab edir. Onun fikrincə, Ukrayna döyüşçüləri "boş yərə" həlak olur.

"Bəli. Yeganə sual budur ki, bu reallıq qəbul edilənə qədər daha nə qədər insan öləcək. Sülh müqaviləsi bir il əvvəl bağlanmalı idi. O vaxtdan bəri minlərlə əsgər boş yərə öldü, Ukraynanın mövqeyi hər gün zəifləyir", - milyarder yazıb.

Bu arada Maska məxsus X sosial şəbəkəsi Aleksey Navalninin həyat yoldaşı Yuliya Navalnayanın hesabını bloklayıb. Navalnayanın hesabını açmağa çalışarkən bildirib ki, "hesab dayandırılıb". Yuliya fevralın 19-da sosial şəbəkədə hesab açıb.

Qərbdə deyilmi? Mask niyə Rusiyanı bunca müdafiə

İlon Maskın sirli Rusiya sevgisi - "evə girən oğruda" günah yoxdur?

Sona Əliyeva: "Qərbin "evə girən oğrunu" müdafiə etməkdən başqa çıxış yolu qalmayıb"
Asif Nərimanlı: "ABŞ-da keçiriləcək seçkilərdə Ukrayna məsələsi həlledici amil ola bilər"
Aqşin Kərimov: "Rusiya ilə Mask arasında qaranlıq razılıqlar mövcuddur"

ya ilə sülh bağlamağa təhrik etməkdədir, çünki onlar Rusiya kimi bir supergüclə savaş aparmağın mənasız olduğunu anlayırlar. 2 il ərzində Avropa və Amerika bütün güc və imkanlarını bir araya gətirərək Rusiyayı oyundankən buraxmaq istədi. Ancaq onların bu istəkləri alınmadı.

rən oğrunu" müdafiə etməkdən başqa çıxış yolu qalmayıb. Çünki Kreml həm "mavi yanacaq kartı"ndan, həm də "nüvə əzələsi"dən istifadə etməklə Amerikalı və Avropanı çıxılmaz dalana çəkib. İndi Moskva sakit dayanmayaacaq, Qərbin geri çəkildiyini hiss edib daha da irəli gedə-

gücləndirilməsinə hesablanabilir. Digər tərəfdən, ABŞ-ın özü də daxil olmaqla, Qərb Ukraynanın mövcud vəziyyətlə barışmağını və Rusiya ilə atəşkəs imzalamasını istəyənlər var. Bu, tək cəsiyyətçilər səviyyəsində deyil. Əslində bu mövqeyi dəstəkləyənlər yeni dünya nizamının

və təbliğ edir, maraq nə? Bir ölkə və ya xalq işğalçıya qarşı vuruşmamalı, ona "xoş gəldin"mi deməlidir? "Evə girən oğruda" heçmi günah yox? Bəs Maskın təmsil etdiyi, Ukraynaya "qorxma-qorxma" deyib kömək vəd edən, fəqət, indi arxasından qaçmaq istəyən varlı-karlı Qərb, ABŞ necə, günah yiyəsi deyil?

Axı belə bir mövqe Rusiyayı, Putini şirnikləndirməkdir. Yəni "dayanma, Ukraynadan sonra digər postsovet ölkələrini də işğal et" məntiqi...

Milli Məclisin sabiq üzvü, siyasi təhlilçi Sona Əliyeva Qərbin masaya oturmaq üçün artıq bu yolla mesajlar verdiyini düşünüür: "Amerikalı milyarder İlon Maskın bu ifadələri əslində Qərb siyasətinin əyani təzahür formasıdır. Daha dəqiq ifadə etsək, İlon Mask Ukraynanı Rusiya ilə savaşa sürükləyən Qərb dairələrinin hazırkı mövqeyini ifadə edib. İndi Qərb qütbü Ukraynanı Rusi-

ya ilə sülh bağlamağa təhrik etməkdədir, çünki onlar Rusiya kimi bir supergüclə savaş aparmağın mənasız olduğunu anlayırlar. 2 il ərzində Avropa və Amerika bütün güc və imkanlarını bir araya gətirərək Rusiyayı oyundankən buraxmaq istədi. Ancaq onların bu istəkləri alınmadı.

ya ilə sülh bağlamağa təhrik etməkdədir, çünki onlar Rusiya kimi bir supergüclə savaş aparmağın mənasız olduğunu anlayırlar. 2 il ərzində Avropa və Amerika bütün güc və imkanlarını bir araya gətirərək Rusiyayı oyundankən buraxmaq istədi. Ancaq onların bu istəkləri alınmadı.

cək. Hətta Moskva hazırda işğal altında saxladığı ərazilərlə kifayətlənmək niyyətində deyil. Kremlin hazırkı hədəfi Odessa və ətrafındakı kurort zonalarıdır. Bu baş versə, proseslərin axarı Zelenski hakimiyyətinin siyasi intiharına gətirib çıxaracaq".

Siyasi analitik Asif Nərimanlı burada səbəb kimi ABŞ-dakı prezident seçkilərini görür: "Ukrayna müharibəsi başlayanda İlon Mask şirkəti vasitəsilə Kiyevə dəstək verirdi, lakin indi mövqeyinin dəyişməsinin birdən çox mümkün səbəbi ola bilər. Fikrimcə, burada ilk səbəb ABŞ-da keçiriləcək prezident seçkiləri, Maskın demokratlarla qarşıdurması və respublikaçıların dəstəkləməsidir. ABŞ-da keçiriləcək seçkilərdə Ukrayna məsələsi həlledici amil ola bilər, çünki həm ictimai rəydə Kiyevə verilən dəstəkdə narazılıq var, həm də biznes sektorunda. İstisna deyil ki, Maskın bu mövqeyi respublikaçıların mövqeyinin

qurulmasında Rusiya amilinin nəzərə alınmasını da istəyənlərdir. Görünür, İlon Mask bu mövqeyi paylaşan cəbhənin yanındadır".

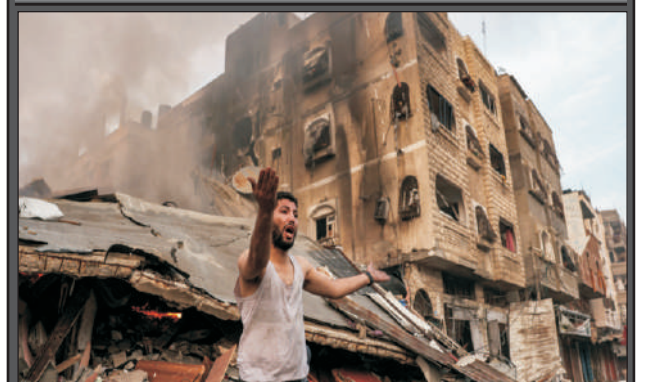
Siyasi şərhçi Aqşin Kərimov burada Moskva ilə Mask arasında razılığın olduğunu ehtimal edir: "İlon Maskın Rusiya-Ukrayna müharibəsindən sonra geosiyasi qabarıqlıqdakı obrazı münaqişədən kommersiya məqsədləri üçün istifadəni izah edir. Düzdür, cənab Mask ona məxsus olan "Starlink" peyklərinin əldə etdiyi dataların Rusiyaya verildiyi məlumatlarını ciddi-cəhdə təkzib edir. Amma Rusiyanın "Starlink"dən istifadə etməsinə dair şübhələr qüvvətli fikirlərə əsaslanır. Əgər bunlar doğrudursa, deməli, Rusiya ilə Mask arasında qaranlıq razılıqlar mövcuddur və Kreml özünün kritik qalıbiyyəti üçün müilyarderdən yardım istəyir. O zaman sual edilir, bəs Mask Moskvadan etdiyinin müqabilində nələr tələb edir?

Aİ Şurası Rusiyaya qarşı 13-cü sanksiyalar paketini təsdiqlədi

Avropa İttifaqı Şurası Rusiyaya qarşı 13-cü sanksiyalar paketini rəsmən təsdiqləyib. APA xəbər verir ki, Aİ Şurası Ukraynanın ərazi bütövlüyünü, suverenliyini və müstəqilliyini pozan və ya təhdid edən hərəkətlərdən məsul olan daha 106 fiziki və 88 hüquqi şəxsə qarşı məhdudlaşdırıcı tədbirlər tətbiq etmək qərarına gəlib.

Ümumilikdə, Aİ-nin Ukraynanın ərazi bütövlüyünü, suverenliyini və müstəqilliyini pozan və ya təhdid edən hərəkətlərə dair məhdudlaşdırıcı tədbirləri hazırda ümumilikdə 2000-dən çox fiziki və hüquqi şəxsə şamil edilir.

Qəzzada ölənlərin sayı 30 minə çatır

Oktyabrın 7-dən bəri İsrailin hücumları nəticəsində Qəzzada ən azı 29 514 nəfər həlak olub. APA xəbər verir ki, bu barədə Qəzzadakı səhiyyə qurumu məlumat yayıb.

Yaralananların sayı isə 69 616 nəfər olub.

Son 24 saat ərzində isə 100-dən çox insan həlak olub.

Bu sual özü qaranlıq mətləbləri əhatə edir, ancaq ona kommersiya nöqtəyi-nəzərdən izah tapmaq olar. O mənadə ki, Ukraynadakı müharibə kəşfiyyat səhnələrini də qızıqdır və tərəflər yalnız hökumətlərin tanış olduğu peyk görüntülərinə çıxış üçün yarışa girir. Kommersiya peyklərinin çəkdiyi görüntülər hərbi planlaşdırmalara kömək etdiyindən həmin şirkətlərdən böyük məbləğdə pul müqabilində faktlar alınabilir. Çünki dövlətlər kommersiya peyklərinin təklif etdiyi

misilsiz üstünlükləri dərk edirlər. Burada ən çox yatırımın Maska edildiyi görünür. Əgər Rusiya-Mask şübhəli əlaqələri özünü doğruldarsa, burada bir məntiqi geosiyasi fikir irəli sürmək olar: Rusiya Maskın inhisarında peyk-kommersiya şirkətlərini geosiyasi sferanın aktiv oyunçusuna çevirməyi hədəfləyir. Hər halda, "Starlink"ın başqa münafişə zonalarında işləmək üçün təsdiqlənəcəyi gözləniləndir".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Rusiya qalmaqallı deputat, Dövlət Dumasının sədr müavini Pyotr Tolstoy Asiya Parlament Assambleyasının (APA) 14-cü plenar sessiyasında iştirak etmək üçün Azərbaycandır.

“Azərbaycanın sədrlik etdiyi Asiya Parlament Assambleyası (APA) regional və global problemlərin həlli istiqamətində səmərəli fəaliyyətini davam etdirəcək”.

Bunu o, plenar iclasında çıxışı zamanı deyib.

“Səmimi qəbula və qonaqpərvər Bakıda işimiz üçün gözəl şərait yaratdığına görə Azərbaycan parlamentinə təşəkkür etmək istərdim. Kifayət qədər çətin dövrə düşən Asiya Parlament Assambleyasına sədrliyi dövründə türkiyəli həmkarlarımızın və Türkiyə Böyük Millət Məclisinin sədri Numan Kurtulmuşun dəyərli töhfəsini də qeyd etmək istərdim. Əminəm ki, Azərbaycanın sədrliyi ilə assambleya regional və global problemlərin həlli istiqamətində səmərəli fəaliyyətini və ölkələrimizin parlamentlərinin səylərinin əlaqələndirilməsini davam etdirəcək”.

Lakin bu həmin Tolstoydur ki, əvvəllər dəfələrlə ölkəmizin ünvanına təxribat xarakterli bəyanatlar səsləndirib. Məsələn, keçən il o, “Rusiya olmadan nə Ermənistan, nə Azərbaycan, nə də Dağlıq Qarabağ olmayacaq”, 2021-ci ildə isə “Qarabağda müharibəni Rusiya və Rusiya sülhməramlıları qazandı” demişdi. Siyasətçi habelə daha əvvəl də hədələyici tonda danışaraq iddia etmişdi ki, “Azərbaycan nə vaxtsa özünü hansısa “başqa geosiyasi vektor”a yönləndirmək imkanına malik olduğuna qərar verib, lakin geosiyasi, coğrafi və tarixi baxımdan Bakının başqa oriyentasiya seçimi yoxdur”.

Bəs nədən bu adamdan üzr tələb edilmir? Rusiya niyə məhz bu qalmaqallı depu-

Azərbaycanı hədələyən Tolstoy Bakıda - üzr istəməlidirmi...

Elman Nəsirov: “İstərdik ki, o, paytaxt Bakıda bütün həqiqətləri dərk etsin və...”

tatı Azərbaycana göndərib?

Mövzu ilə bağlı YAP-çı deputat Elman Nəsirov “Yeni Müsavat”a danışib. Deputat qeyd edib ki, Tolstoyun Bakıya dövlət edilməsi heç də təsadüfi deyil: “Azərbaycan paytaxtında Asiya Parlament Assambleyasının (APA) sayca 14-cü plenar sessiyası təşkil olunub və bu tədbirdə Rusiya Dövlət Dumasının sədr müavini Pyotr Tolstoy da iştirak edir. Bu məsələnin üzərində xüsusi dayanmağımız təsadüfi deyil. Məlum olduğu kimi, bu tədbirə bir çox ölkələrdən deputatlar gəlib, lakin Tolstoyla bağlı məsələyə xüsusi diqqət ayırıq.

Bunun da səbəbi onunla bağlıdır ki, bu siyasətçi öz qalmaqallı bəyanatları ilə ki-

fayət qədər özü ilə bağlı mənfi rəy formalaşdırıb. Bir çox hallarda onun səsləndirdiyi fikirlər əslində Rusiyanın da regionla bağlı strateji dövlət maraqlarına uyğun gəlmir. Onun vaxtilə bir fikri var idi ki, guya “Rusiya olmadan nə Rusiya, nə Azərbaycan, nə də “Dağlıq Qarabağ” olmayacaq”. Əvvəla “Dağlıq Qarabağ” sözü yoxdur, Qarabağ iqtisadi rayonu var və Azərbaycanın tərkib hissəsidir. Yəni “Dağlıq Qarabağ” deyib, ərazini əlahiddə bir ərazi vahidi kimi təqdim etmək onun siyasi savadsızlığı və yaxud bilərəkdən siyasi qarşıdurma mühiti formalaşdırmaq cəhdi kimi qiymətləndirilə bilər.

O qeyd edir ki, Rusiya və Rusiya sülhməramlıları Qa-

cək ki, Qarabağdakı müharibədə qələbə qazanan Azərbaycan dövlətidir, onun Ali Baş Komandanıdır, onun formalaşdırdığı yenilməz ordudur, dəmir yumruğa çevrilmiş Azərbaycan xalqıdır. Başqa səbəblər axtarmasın.

Azərbaycanın paytaxtında olmuşkən istərdik ki, o bir həqiqəti də dərk etsin ki, Azərbaycan qalib gələn dövlətdir, amma biz regionda davamlı uzunmüddətli sülhün olmasında maraqlıyıq. Bu məqsədlə də cənab Prezidentimizin dediyi kimi, beş baza prinsipi irəli sürmüşük, onun müəllifiyik. Eyni zamanda sülh müqaviləsinin mətnini də biz hazırlamışıq və qarşı tərəfə təqdim etmişik. Biz sülh, sərhədlərimizin delimitasiyasını, Ermənistanla Azərbaycan arasında nəqliyyat kommunikasiyalarının bərpa edilməsini, Zəngəzur dəhlizinin açılmasını istəyirik. Yəni biz o şeyləri istəyirik ki, bu, təkcə bizim milli maraqlarımıza xidmət etmir, eyni zamanda Ermənistanın düşdüyü iqtisadi ağır vəziyyətdən çıxmaq üçün həvəsu kimi lazımdır”.

Başqa bir iddiasında bildirir ki, Azərbaycanın mövqəci olduğu coğrafi şərait vardır ki, Azərbaycan öz konkret siyasi oriyentasiyasını müəyyən etsin, yəni bizim bu sahədə maneəvər imkanlarımız heç bir halda yoxdur kimi özünün əsassız iddialarını və fikirlərini beynəlxalq ictimai fikrə sırtmaq istəyir.

Biz çox ümid etmək istərdik ki, Tolstoy Azərbaycan paytaxtında həqiqətin gözünə dik baxa biləcək və gör-

Elman Nəsirov vurğulayıb ki, Azərbaycanın atdığı addımlar regionda sülhə, əmin-amanlığa xidmət edir: “Azərbaycanın yeritdiyi xarici siyasətin fəlsəfəsini də bu təşkil edir. Azərbaycan-Türkiyə dostluğu və qardaşlığı regional sabitliyə xidmət edir. Amma Ermənistan-Fransa dostluğu və “bacılığı” isə regionda sülh mühitinin, sabitliyin pozulmasına və əslində revansizmin gücləndirilməsinə, nəticə etibarilə 3-cü Qarabağ müharibəsinin başlamasına rəvac verə bilər.

Beləliklə, istərdik ki, Azərbaycanın paytaxtında Tolstoy bütün bu həqiqətləri dərk etsin və bir daha belə əsassız iddialarla çıxış etməsin və bundan sonrakı mövqeyində həqiqətə söykənib, reallıqları təqdim etsin. Belə olan təqdirdə onun son dərəcə aşağı səviyyədə olan reytingində bu və digər dəyişiklik ola bilər. Azərbaycan xalqının ürəyi böyükdür, ictimaiyyətimiz bu halda onun sərsəm fikirlərini unuda bilər”.

□ **Xalidə GƏRAY,**
“Yeni Müsavat”

Avropadan Medvedyevə tövsiyə: “Psixiatrla məsləhətləşsin”

Avropa İttifaqının xarici diplomatik xidmətinin nümayəndəsi Piter Stano Rusiya Təhlükəsizlik Şurasının sədr müavini Dmitri Medvedyevə psixiatrla məsləhətləşməyi tövsiyə edib.

Musavat.com xarici mediaya istinadla xəbər verir ki, Brüsseldə Medvedyevin bu yaxınlarda Kiyev və Odessanın Rusiya şəhərləri olması və Rusiya ordusunun Kiyevə çatacağı barədə bəyanatını jurnalistlərin xahişi ilə şərh edən Stano deyib: “Biz qəribə bəyanatları şərh etmərik - xüsusilə iki nömrəlidirsə. Qeyd etdiyiniz şəxsin psixi vəziyyətinin diaqnozunu bizimlə açıq şəkildə paylaşması xoşdur. Düşünürəm ki, biz yalnız məsləhət və psixiatrik yardımı tövsiyə edə bilərik. Amma mən əmin deyiləm ki, Rusiya dövləti Ukraynaya qarşı qanunsuz müharibəyə sərf etdikləri milyardları həqiqətən insanların sosial qayğısına və səhiyyəsinə yatıra bilər”.

Qeyd edək ki, eks-prezident D.Medvedyev Ukraynada müharibə başlayandan bəri demək olar ki, hər həftə Avropa və Ukraynanı hədələyir, zaman-zaman taktiki nüvə bombasından istifadə ediləcəyinin anonsunu verir.

□ **Musavat.com**

Navalından sonra növbə Kara-Murzadadır?

Rusiyanın Smolensk vilayətində həbsxanada cəzasını çəkən rusiyalı müxalifətçi İlya Yaşin dünya liderlərini daha bir müxalifətçi Vladimir Kara-Murzanın tezliklə azadlığa buraxılmasını tələb etməyə çağırıb.

Musavat.com xəbər verir ki, onun müraciəti sosial şəbəkələrdəki hesablarında yayılıb.

Yaşin Aleksey Navalnin koloniyada ölümündən sonra (İlya Yaşin bunu qətl adlandırır) Kara-Murzanın taleyindən xüsusilə narahat olduğunu yazıb.

“Başa düşürəm ki, mənim sözlərim səhrada ağlayan səs kimidir. Lakin Vladimir Kara-Murza xilas edilməlidir. Onun həyatına real təhlükə yaranıb”, - deyər İlya Yaşin qeyd edib.

O, BMT rəhbərliyinə,

ABŞ prezidentinə, Al ölkələrinin liderlərinə müraciət edərək Kara-Murzanın tezliklə azad edilməsinə nail olmaq üçün bütün diplomatik vasitələrdən istifadə etmələrini xahiş edib.

Qeyd edək ki, 2023-cü ilin aprelində Vladimir Kara-Murza “vətənə xəyanət”, “arzuolunmaz təşkilatla əməkdaşlıq” və “Rusiya ordusu haqqında saxta məlumatlar yaymaq” ittihamları

ilə ciddi rejimli koloniyada 25 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Kara-Murza cəzasını Omsk vilayətindəki İK-7 həbsxanasında çəkir.

□ **Musavat.com**

Koronavirus peyvəndi alanlarda nevroloji və ürək-damar xəstəlikləri riskinin artdığı aşkar edilib. Musavat.com xəbər verir ki, bunu Qlobal "Vaccine Data Network" tədqiqat mərkəzlərinin nəticələri sübut edir.

Tədqiqatçılar 8 ölkədən 99 milyon nəfər peyvənd edilmiş və yan xəstəliyi olan insanın məlumatlarını araşdırıblar. Bu zaman Pfizer, BioNTech və Moderna peyvəndləri alanların miokarditə tutulma ehtimalının gözləniləndən daha çox olduğu müəyyən olunub.

Elm adamları həmçinin AstraZeneca peyvəndi ilə immunizasiyadan sonra Guillain-Barre sindromu hallarının daha çox olduğunu aşkar ediblər. Bundan əlavə, vektor peyvəndi tətbiq edildikdən sonra mielinin, hər iki növ preparatdan sonra isə kəskin yaygın ensefalomielitin artma riski müəyyən edilib.

Qeyd edək ki, bu qəbildən iddia və ehtimallar zaman-zaman ortaya çıxır. Bəs COVID-19-a qarşı peyvənd alanlar nələrə diqqət etməli? Adıçəkilən və çəkilməyən fəsadlar həyat üçün nə dərəcədə təhlükə kəsb edir? Eyni qənaət Çin və Rusiya peyvəndləri vuranlara da aiddirmi?

Yada salaq ki, bir müddət əvvəl ingilis tibb jurnalı "The Lancet"-də "COVID-19 peyvəndinin inyeksiyadan sonra insanların əksəriyyətinin - 74%-nin ölümünə səbəb olduğunu" sübut edən bir araşdırma dərc edilmişdi. Lakin tədqiqatın nəticələri onun metodologiyası ilə dəstəklənmədiyi üçün tezliklə silindi.

Bəzən müxtəlif ölkələrdə koronavirusa qarşı peyvəndlə birbaşa əlaqəli olduğu iddia edilən xəstələrin ölümünün qeydə alındığı bildirilib. Bu cür mesajlar, məsələn, Avstriya, Yeni Zelandiya, İsveçrə, Cə-

nubi Afrika, Yaponiya kimi ölkələrdən gəlib. Bu məlumatların bəziləri təsdiqlənib, bəziləri isə yox. Lakin bu cür hadisələrin dünya miqyasında etibarlı məcmu statistikası yoxdur. 2022-ci ilin yayına aid rəy yazı modeləşdirmə məlumatları da var ki, kütləvi peyvənd 14-20 milyon ölümün qarşısını alıb. Britaniyalı həkim və Səhiyyə Təhlükəsizliyi Agentliyinin baş həkim məsləhətçisi Syuzan Hopkins qeyd edib ki, COVID-19-dan ölənlər əsasən peyvənd olunmamış insanlardır. O, həmçinin izah edib ki, insanlar peyvənddən sonra ölürsə, bu, əsasən yaşlı insanlar, xüsusən də 70 yaşdan yuxarı olanlar, həmçinin tibbi səbəblərə görə həssas olanlardır. Bundan əlavə, onun sözlərinə görə, koronavirusa qarşı peyvənd edilmiş insanlar peyvənd zamanı alınan immun reaksiyanın tədricən zəifləməsi və nəticədə hələ də yoluxma riski səbəbindən ölə bilərlər. Buna görə revaksinasiya vacibdir.

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) qeyd edir ki, onun təsdiq etdiyi bütün peyvəndlər (Rusiyanın vaksini bu siyahıda yoxdur) klinik sınaqlardan, istehsal proseslərindən əldə edilən məlumatlardan istifadə etməklə keyfiyyət, təhlükəsizlik və effektivlik standartlarına uyğunluğu və keyfiyyətə nəzarət prosesləri məqbul qiymətləndirilib. Bu siyahıdakı bütün peyvəndlər yüksək effektivliyə malikdir və ağır xəstəliklərin, xəstəxanaya yerləşdirmənin və COVID-19-dan ölümün qarşısını almaq üçün istifadə olunur.

COVID vaksinlərinin uzaq fəsadları - peyvəndlənənləri nə gözləyir?

Professor: "COVID-19-la bağlı son söz deyilməyib, ona görə..."

davam edir. Vaksinin fəsadları, xəstəliyin özünün fəsadları araşdırılır. Tarix boyu vaksinasia zamanı müəyyən problemlər yaranıb. Məsələn, donuz qripinə qarşı Amerikada vaksinasia vaxtı, denqi qızdırması vaxtı Afrika-da vaksinasia vaxtı müəyyən ağırlaşmalar olub, buna görə də vaksinasia dayandırılıb. Vaksinasia olmasaydı, COVID-19 pandemiyası indi də davam edərdi, ölüm sayları da qat-qat çox olardı. Vaksinasia məhz immun sistemə yardım məqsədilə edilir və infeksiya zəncirinin qırılmasını çox ciddi rol oynadı. Bunun da nəzərə alınması lazımdır. Əlbəttə, istər xəstəliyi keçirənlərdə, istərsə də vaksinasia olunanlarda harada ki orqanizmin müəyyən immun reaksiyası ortadadır, müxtəlif fəsadlar ola bilər. Yəqin ki, var. Amma bu araşdırmalar davam edir, hələlik COVID-19-la bağlı son söz deyilməyib. Pandemiya bitməyə də, hələ SARS-2 virusu mutasiya etməkdə davam edir. Hesab edirəm ki, bu tədqiqatlar hələ davam edəcək, daha detallı nəticələr ortaya qoyulacaq".

□ **Afaq MİRƏYİQ,**
"Yeni Məsvat"

Məişət zorakılığına görə cəzalar sərtləşdirilir, inzibati həbs tətbiq ediləcək

Məişət zorakılığının qarşısının alınması haqqında qanunvericiliyin pozulmasına görə cəzalar sərtləşdirilir, inzibati həbs tətbiq ediləcək.

APA xəbər verir ki, bu, Milli Məclisin dünən keçirilən iclasında müzakirəyə çıxarılan İnzibati Xətlər Məcəlləsinə təklif edilən dəyişiklikdə əksini tapıb.

Belə ki, hazırda qüvvədə olan məcəlləyə əsasən, məişət zəminində iqtisadi xarakterli qanunsuz məhdudiyyətlərin tətbiqinə, yəni şəxs tərəfindən digər şəxsin onun mülkiyyətində, sərəncamında və ya istifadəsində olan əmlakdan, gəlirlərdən məhrum edilməsinə, iqtisadi asılılıq yaradılmasına, belə asılılığın saxlanılmasına və ya ondan sui-istifadə edilməsinə yönəlməmiş hərəkətlərə görə yüz manatdan üç yüz manatadək məbləğdə cərimə edilir.

Məişət zəminində psixi zorakılığa, yəni şəxs tərəfindən digər şəxsə qəsdən psixi tə-

zyiq göstərilməsinə və ya dözülməz psixi şərait yaradılmasına yönəlməmiş hərəkətlərə görə üç yüz manatdan beş yüz manatadək məbləğdə cərimə edilir.

Layihəyə əsasən, yuxarıda nəzərdə tutulmuş xətlərin inzibati tənbeh almış şəxs tərəfindən inzibati tənbeh vermə haqqında qərar qüvvəyə mindiyi gündən bir il ərzində təkrar törədilməsinə görə beş yüz manatdan yeddi yüz manatadək məbləğdə cərimə edilir, yaxud işin hallarına görə, xətanı törədən şəxsiyyəti nəzərə alınmaqla altmış saatdan yüz saatadək ictimai işlər və ya on beş günədək

müddətə inzibati həbs tətbiq olunacaq.

Bundan başqa, məişət zorakılığını törətmiş şəxsə məişət zorakılığının təkrarlanmaması barədə yazılı xəbərdarlığın edilməməsi və ya zərərçəkmiş şəxsə qisməddətli mühafizə orderinin verilməməsinə görə məsuliyyət müəyyən edilir.

Buna görə vəzifəli şəxslər üç yüz manatdan beş yüz manatadək məbləğdə cərimə ediləcək.

Qanun layihəsində məişət zorakılığından zərərçəkmiş şəxsə pulsuz hüquqi yardım proseduru da müəyyən edilir.

Layihəyə əsasən, cinsi istismarın və ya cinsi zorakılığın qurbanı olan uşaq və ya onun qanuni nümayəndəsi, yaxud məişət zorakılığından zərərçəkmiş şəxsə pulsuz hüquqi yardım göstərilməsi üçün cinayət prosesində vəkilin iştirakını təmin etməlidir.

Həmçinin zərərçəkmiş şəxs bu məsələdə nəzərdə tutulmuş hallarda və qaydada məişət zorakılığı ilə bağlı cinayət işi üzrə pulsuz hüquqi yardımdan istifadə etmək hüququna malik olacaq. Məişət zorakılığından zərərçəkmiş şəxsə pulsuz hüquqi yardım göstərildikdə vəkilə ödənilməli olan haqqın məbləği məhkəmə məsrəflərinə daxil ediləcək.

Qanun layihəsi səsvərməyə çıxarılarq üçüncü oxunuşda qəbul edilib.

Suraxanıda narkotik dövriyyəsi ilə bağlı 4 nəfər saxlanıldı

Suraxanıda əməliyyatlar zamanı narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsi ilə məşğul olan 4 avtomobillərdən oğurluq edən 1 nəfər saxlanılıb. APA DİN-ə istinadən xəbər verir ki, Suraxanı Rayon Polis İdarəsinin əməkdaşları tərəfindən ötən gün keçirilən əməliyyatlar zamanı narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsinə təşkil edən Ruslan İslamov, Şəmsi Məcidov, əvvəllər məhkum olunmuş Elşən Ələkbərov və daha bir qadın saxlanılıb.

Onlardan 3 kiloqrama yaxın heroin, marixuana və psixotrop maddə metamfetamin aşkar olunub. Araşdırma zamanı R.İslamovun narkotik tərkibli çətinə kollarnın kultivasiyası ilə məşğul olduğu da müəyyən edilib.

Suraxanı RPİ-nin əməkdaşları tərəfindən həyata keçirilən daha bir tədbir zamanı müxtəlif vaxtlarda 7 avtomobildən oğurluq edən 1996-cı il təvəllüdü Elməddin Rəhimov da saxlanılıb. Faktla bağlı araşdırmalar davam etdirilir. Bundan başqa, ötən gün Suraxanı rayon sakini olan daha bir nəfər "Kalaşnikov" avtomatı, 15 patron və 1 ədəd patron dağını könüllü olaraq polis əməkdaşlarına təhvil verib.

Qərb Rusiya ətrafındakı sanksiya çəmbərini getdikcə daraldır. ABŞ və Böyük Britaniyanın ardınca Avropa İttifaqı da Ukraynada işğalçı müharibənin ikinci ildönümünə sanksiyalardan yayınmalara qarşı yeni və daha sərt addımlar atacağını elan edib. Açıqlanan məlumatdan aydın olur ki, Aİ-nin Rusiyaya qarşı 13-cü sanksiya paketinin əsasında sanksiyalardan yayınmaqda Moskvaya dəstək verən şirkət və fiziki şəxslərə qarşı addımlar dayanır.

Qərbin sanksiyaları "ayaqlanır" - Azərbaycan üçün risk varmı...

Rusiya ilə ticarətimiz 21 faiz azalıb - səbəb...

Aİ-nin yaydığı məlumata görə, Rusiyaya qarşı yeni sanksiyalar paketinə 106 fiziki şəxs və 88 struktur daxil edilib. Paketdə idxal və ixrac nəzarəti sahəsində məhdudiyyətlərin Çin, Hindistan, Serbiya, Qazaxıstan, Sinqapur, Tailand, Türkiyə və Şri-Lankadan olan bəzi şirkətlərə şamil edilməsinə qərar verilib. Aİ Şurasının yaydığı məlumata görə, "onlar ikili təyinatlı mallar və texnologiyalar, habelə Rusiyanın müdafiə və təhlükəsizlik sektorunun texnoloji təkmilləşdirilməsinə töhfə verə biləcək mal və texnologiyalar üzrə daha sərt ixrac məhdudiyyətlərinə məruz qalacaqlar".

Fevralın 22-də Böyük Britaniya sanksiyalar siyahısını genişləndirib, ora BƏƏ, Türkiyənin gəmiçilik şirkətləri də daxil olmaqla, çox saydı şirkətləri daxil edib. Həmin şirkətlər qiymət tavanından yüksək qiymətə satılan Rusiya neftinin daşınmasında iştirak edirlər.

Ukraynada işğalçı müharibənin başlanmasının ikinci ildönümü ərəfəsində ABŞ da Rusiyaya qarşı xarici obyektlər də daxil olmaqla, 500 obyektdə təsir edəcək sanksiyalar hazırladığını açıqlayıb. "Fox News"-un ABŞ maliyyə nazirinin müavini Uolli Adeyemoya istinadən yaydığı məlumata görə, sanksiyalar Rusiyaya hərbi təyinatlı mallar almağa yardım edən şirkətlərə qarşı yönəlib.

Xatırladaq ki, Qərb Rusiyaya sanksiyalardan yayınmağa kömək edən üçüncü ölkə şirkətlərinə qarşı nəzarəti ötən ilin payızından xüsusilə sərtləşdirib. Dekabr ayında ABŞ prezidenti Co Baydenin imzaladığı əmrə ölkənin Maliyyə Nazirliyinə Rusiya ilə ikili təyinatlı məhsulların ticarətinin maliyyələşməsində iştirak edən bütün maliyyə qurumlarına sanksiya tətbiq etmək tapşırılıb. Bu əmrdən sonra Rusiyanın əsas ticarət tərəfdaşları olan Çin, BƏƏ və Türkiyə ilə ticarətdə kəskin problemlər meydana çıxıb.

Belə ki, yanvarın əvvə-

lində məlum olub ki, Türkiyə bankları Rusiya ilə ticarət əməliyyatlarını maliyyələşdirməkdən imtina etməyə başlayıblar. Ötən müddət ərzində yaranan problemi aradan qaldırmaq mümkün olmayıb. Rusiya tərəfi problemin ABŞ-da dekabrda qəbul edilən qərarın əsas rol oynadığını bildirməklə Türkiyə banklarının vəziyyətinin anlaşıldığını elan etsə də, hələ ki ticarət əməliyyatlarının başqa maliyyələşmə forması tapılmayıb.

Türkiyənin "Ekonomim" nəşrinin yazdığına görə, "ABŞ-ın yeni sanksiyaları fonunda Rusiyadan Türkiyəyə ödənişlərlə bağlı problemlər tədricən kritik xarakter alır, vəziyyət daha da pisləşməkdədir". Rusiya ilə ticarət münasibətləri olan iş adamları nəşrə bildiriblər ki, bəzi şirkətlər biznesi hansısa şəkildə saxlamaq üçün üçüncü ölkələrin bankları vasitəsilə ödəmələr etməyə çalışır və ya barteri seçir, lakin bu cür formatlar bank ödəmələrinin tam hüquqlu əvəzedicisi ola bilmir. Bunun fonunda hesablarında balans saxlaya bilməyən ixracatçılar Çin və digər ölkələrə yeni sifarişləri itirirlər. Türkiyənin işgüzar dairələrindəki mənbələr hakimiyyətdən pul köçürmələri ilə bağlı problemi yüngülləşdirmək üçün bu və ya digər çıxış yolu tapmasını tələb edirlər.

Türkiyənin Ticarət Nazirliyi Rusiya ilə bank köçürmələri sahəsində ilin əvvəlindən yaranmış problemlə-

ri həll etmək üçün bir sıra tədbirlər görüb. Belə tədbirlərdən biri maliyyə əməliyyatlarına fors-major halların tətbiq olunmasıdır. Nəşr fevralın 22-də yazıb ki, yerli ixracatçılar Türkiyə hakimiyyətini Qərbin sanksiyalarına məruz qalmamaq üçün istisna olaraq indiyədək tədarük etdikləri malların pulunun Rusiyadakı tərəfdaşlardan alınmasına kömək etməyə çağırıblar. Qarşı tərəfin 180 gün ərzində pulu bank hesabına köçürməklə ödənişi bağlamaq öhdəliyi var. Bu, ödənişi nağdsız almaq istəyən türk şirkətləri üçün problemə çevrilib. Bəzi ixracatçılar səlahiyyətli rəhbərlərdən Rusiyanı ixrac üçün ödənişlərdə bank vasitəsilə pul köçürmək və əməliyyatı bəyan etmək tələbi olmayan 33 ölkə siyahısına əlavə etməyi xahiş edirlər.

Qəzetin yazdığına görə, Türkiyənin Ticarət Nazirliyi xüsusilə Rusiya və Ukrayna ilə bank əməliyyatlarının iştirakçıları onlara fors-major faktorunu tətbiq etməyə dəvət edir. Müddəti bitdikdən sonra şirkətlər ödəniş müddətinin əvvəlcədən razılaşdırılmış müddətə əlavə olaraq 24 aya qədər uzadılmasını tələb edə bilərlər. İxrac qiyməti, əlavə olaraq, şirkətlər tərəfindən ödənişin banklar tərəfindən qəbul edilmədiyini təsdiq edən sənəd əsasında vergi idarələri vasitəsilə həyata keçirilə bilər. Qəzet yazır ki, əgər zərurət yaranarsa, digər imkanlar buna imkan verməsə, Türkiyə Ticarət

Nazirliyi də əməliyyatların bəyan edilməsi probleminin həllinə kömək edə bilər. Lakin türk iş adamları bu addımların Rusiya ilə ticarət əməliyyatlarında davamlılığı təmin etməyə imkan verməyəcəyini bildirirlər.

Yaranan problem artıq Türkiyə-Rusiya ticarətinin həcmində əksini tapmaqdadır. Belə ki, 2024-cü ilin yanvar ayında Türkiyənin Rusiyaya ixracı 2023-cü ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 30,4 faiz azalıb. Türkiyə İxracatçıları Assambleyasının hesablamalarına əsasən, 2023-cü ilin yanvarında Rusiyaya ixrac 792,1 milyon dollar təşkil edibse, 2024-cü ilin yanvarında bu rəqəm 551,1 milyon dollara düşüb.

Hesablama zamanı azad iqtisadi zonalarda ticarət və digər parametrləri də nəzərə alan Türkiyə Statistika İdarəsinin məlumatına görə, azalma 39 faiz olub - 1,04 milyard dollardan 631 milyon dollara qədər.

Assambleyanın hesablamasına görə, kimya məhsullarının ixracında 41,1 faiz, təzə tərəvəz və meyvələrin ixracında 20,4 faiz, avtomobillərin ixracında 7,6 faiz azalma olub. Bunlar Rusiyaya tədarük olunan mal və xidmətlərin strukturunda ən böyük payı olan maddələrdir. Bundan əlavə, maşınqayırma məhsullarının ixracı 23,9 faiz, elektronika və elektrotexnika məhsullarının ixracı 48,8 faiz azalıb.

Rusiyanın eyni xarakterli problemi Çinlə ticarət əməliyyatlarında da yaranıb. Belə ki, Çinin dörd ən böyük bankından üçü 2024-cü ilin əvvəlindən Rusiyanın sanksiya tətbiq etdiyi kredit təşkilatlarından ödənişləri qəbul etməyi dayandırılıb. Bu barədə biznes dairələrindəki mənbələrə istinadən Rusiyanın "İzvestiya" nəşri məlumat yayıb. Məhdudiyyətlər Çində aktivlərin həcminə görə birinci, ikinci və dördüncü yerləri tutan Çin Sənaye və Kommersiya Bankı (ICBC), Çin İnşaat Bankı (CCB) və Bank of China tərəfindən tətbiq edilib.

Mənbələrin sözlərinə görə, yanvarın əvvəlindən bu banklar Rusiya müştərilərinə ödənişləri qəbul etməyi dayandıracqları barədə xəbərdarlıq ediblər. "İzvestiya"-nın Rusiya kredit təşkilatlarından birindəki mənbəsi bildirib ki, ödənişlər hansı sistemdən - Avropa SWIFT, Rusiya SPFS və ya Çin CIPS-dən keçməsindən asılı olmayaraq rədd edilir.

Çin və Türkiyə banklarının ardınca Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin böyük bankları da Rusiyadan olan müştərilərlə işləmək üçün məhdudiyyətlər tətbiq etməyə başlayıb. Bu barədə "Vedomosti" qəzeti rusiyalı iş adamlarına, vergi və hüquq məsləhətçilərinə, həmçinin "Delovaya Rossiya"-nın nümayəndələrinə istinadən məlumat yayıb. Məlumatla görə, BƏƏ bankları Rusiyadan pul qəbulunu və rusiyalı müştərilərə ödəniş göndərməyi dayandırılıb. Bundan əlavə, kredit təşkilatları sahibləri Rusiya vətəndaşı olan şirkətlərin hesablarını bağlayır.

İş adamlarının sözlərinə görə, BƏƏ bankları ilə bağlı problemlər ABŞ prezidenti Co Baydenin 2023-cü ilin dekabrında ikinci dərəcəli sanksiyalarla bağlı fərman verməsindən xeyli əvvəl başlayıb. Ruslar 2023-cü il ərzində çətinliklər yaşayıblar, lakin sentyabr ayından etibarən problemlər daha da böyüyüb. Hazırda Rusi-

ya şirkətlərinin BƏƏ banklarında hesab açması demək olar ki, mümkün deyil.

Bir sıra Rusiya mənbələri bu vəziyyətin müvəqqəti olduğunu, biznesin çıxış yolu tapacağını bildirirlər. Lakin bu yol ticarət həcminə, həmçinin ticarət obyektinə olan məhsulun dəyərində ciddi təsir göstərəcək...

Onu da qeyd edək ki, Rusiya ilə ticarətdə ikili malların yer alması halı qeydə alınan bütün ölkələr üçün ikincili sanksiyalar böyük təhdidlər formalaşdırır. Lakin sanksiyaların tətbiqindən indiyədək Azərbaycanın bu məsələdə adı bir dəfə də olsun hallanmayıb. Baxmayaq ki, Rusiya ilə ticarətin həcmində ciddi artım var, rəsmi Bakı sanksiyalı malların öz üzərindən Rusiyaya ötürülməsinə imkan vermir. Rəsmi statistikaya əsasən, 2023-cü il ərzində Azərbaycanın Rusiya ilə ticarət dövriyyəsinin ümumi həcmi 2022-ci ilə nisbətə 17,5 faiz və ya 648,5 milyon ABŞ dolları artaraq 4,35 milyard dolları üstələyib. Ötən il Azərbaycandan Rusiyaya 1,19 milyard dollar dəyərində məhsul ixrac edilib ki, bu da 2022-ci ilin göstəricisindən 22,6 faiz və ya 220,9 milyon dollar çoxdur.

Rusiyadan Azərbaycana idxal edilən məhsulların dəyəri isə 15,6 faiz və ya 427,5 milyon dollar artaraq 3,16 milyard dollar təşkil edib.

2024-cü ilin yanvarında ölkələr arasında ticarətin həcmi 264 milyon 801,07 min dollar təşkil edib. Bu, ötən ilin eyni dövründəkindən 21,3 faiz azdır. Ötən ilin yanvarında ticarət 336 milyon 282,38 min dollar olmuşdu.

Nəzərə alsaq ki, Qərb Sinqapur, Tailand, BƏƏ kimi əhəmiyyətli tərəfdaşlarından olan şirkətləri də Rusiyaya yardıma görə cəzalandırır, onda Azərbaycanın tutduğu mövqenin doğru olduğunu söyləyə bilərik.

□ **Dünya SAKİT,**
Musavat.com

“Qarabağ” futbol komandası Avropanın fəthinə davam edir. Əfsanəvi baş məşqçimiz Qurban Qurbanovun növbəti “qurbanı” son Portuqaliya çempionu “Braça” oldu. Keçilməz sədd sayılan bu divarı iki oyunun nəticəsi ilə təmsilçimiz 6-5 hesablı qələbə ilə yarıb keçdi. Bununla da qürur yerimiz sayılan Ağdam klubu Avropa Liqasında 1/8 mərhələsinə çıxdı. Qruplardan 1/16 mərhələsinə çıxmaqla tarix yazan “Qarabağ”ın bu nəticəsi də Azərbaycan futbolunda bir ilk idi.

Oyuna gəldikdə isə 120 dəqiqəlik (oyun uzatmalara getmişdi) oyun barədə deyə bilərik ki, “Qarabağ” 10 nəfərlə möhtəşəm azarkeşlərini də arxasına alıb “Braça”nın 11 oyunçusunu+bolqar hakim Georgi Kabakovu əzib keçdi. Bu hakim sözün həqiqi mənasında “Qarabağ”ımızın mərhələ keçməməsi üçün “Braça” oyunçularından az “döyüşmürdü”. Məhz bunun nəticəsi idi ki, görüşün 57 dəqiqəsində komandamızın əsas oyunçularından sayılan Elvin Cəfərquliyev qırmızı kart gördü. 10 nəfərlə qalan “Qarabağ”lılar yenə də sona qədər cəsurluq nümayiş etdirdilər və 101-ci dəqiqədə yenə də ümumi hesabda önə keçməyi bacardılar. Lakin hakim yenə də baş rolda idi. 110-cu dəqiqədə qapımıza penalti təyin olundu və ümumi hesab bərabərləşdi. Lakin 19 yaşlı qəhrəmanımız Nəriman Axunzadə iş başında olduğundan hakim və “Braça” xəbərsiz idi. Gənc oğlan səhnəyə çıxdı və 120-ci dəqiqədə yazılan şərəfli tarixə son nöqtəni qoydu. O Nəriman ki son bir həftədə “Braça” ilə səfər oyununda son dəqiqədə vura bilmədiyi qola görə hər kəsin qəzəbinə tuş gəlmişdi. Bu həm də Qurban Qurbanovun dahiliyyənin bir sübutu idi. Belə ki, səfər oyununda vura bilmədiyi həmin qola görə ağlayan 19 yaşlı gənci müdafiə edən Qurban Hoca demişdi: “Nəriman oyundan sonra göz yaşını saxlaya bilmədi, sanki fikri o epizodda qalmışdı. Am-

“Qarabağ” döyüşləri: 10 nəfər 12 nəfərə qarşı savaşıdı Alman maşını yenə də qarşımızda...

ma normal baxıram. Bu cür yanaşırsa, demək, məsuliyyəti dərk edir. Bəlkə o qolu vursaydı, daha gec böyüyəcəkdi. Vurmadiğına görə tez böyüyəcək”.

Bəli, Qurban müəllim, sizin sayenizdə dediyiniz o gənc böyüdü, özü də 10 milyonlara sevinc göz yaşları bəxş edərək, bütün dünyanı mat qoyaraq...

Bir sözlə, fevralın 22-si gecəsi hər birimizin nitqi həm qurudu, həm də açıldı. Gah sevinirdik, gah kədərləndirdik, gah da ağlayırdıq... Amma sonluqda gülən tərəf olduq və növbəti “qurbanı”ımızı gözləməyə başladırıq. Artıq bu klub məlumdur. İsveçrənin Nyon şəhərində keçirilən püşkatma mərasimində rəqibimiz hamımıza çox tanış gələn, hazırda yerli çempionatda və xarici oyunlarda bir məğlubiyyət belə yaşama-

yan Almaniyə nəhəngi “Bayer Leverkuzen”dir. Avropa Liqasının qrup mərhələsində “Qarabağ” və “Bayer Leverkuzen” eyni qrupda mübarizə aparmış və təmsilçimiz hər iki oyunda məğlubiyyətlə üzləşmişdi. Amma ümidlərin bitdiyini demək olmaz. Bu həmin “Bayer”dir ki, Bakıda hakimin 96-cı dəqiqədə verdiyi şübhəli penalti qolu ilə paytaxtımızdan 1-0 qalib ayrılmışdı. Hətta həmin oyunda “Qarabağ”ın qələbə qazanmaq şansları da az olmamışdı.

Məlumat üçün bildirik ki, bu mərhələdə ilk oyun martın 7-də Bakıda baş tutacaq.

“Bizi uzun səfər gözləyir. Amma biz 1/8 final mərhələsinə səbirsizliklə gözləyirik”.

İdman.biz xəbər verir ki, bunu Almaniyanın “Bayer” klubunun icraçı direktoru **Fernando Karro** deyib.

59 yaşlı futbol funksioneri

Avropa Liqasının 1/8 final mərhələsinin püşkatmasına münasibət bildirib. O, qrup mərhələsində olduğu kimi yenidən rəqib olduqları “Qarabağ”la qarşıdakı duellərə toxunub: “Bizim “Qarabağ” və onun rəsmi şəxsləri ilə çox yaxşı, sıx münasibətlərimiz var. “Qarabağ” “Braça”ya qarşı pley-offu yaxşı keçirdi. Biz bu komandaya çox ciddi yanaşmalıyıq. Oyunlarımıza həmişəki kimi köklənməliyik”. Futbol mütəxəssisləri püşkatmanı dəyərləndirdilər.

Tanınmış idman yazarı Natiq Muxtarlı gələn rəqibə təəssüflənməyə bilməyə, futbolda hər şeyi mümkün sayır: “Heç şübhəsiz, Avropa Liqasının 1/8 final mərhələsində iki əsas favoritdən biri “Bayer”dir. Digəri isə “Liverpul”dur. Hətta bəzi amilləri nəzərə alsaq, “Bayer”i əsas favorit kimi də təqdim edə bilərik.

Bu komandanın gücü bəllidir. Elə Almaniya Bundesliqasına nəzər salmaq kifayət edir. “Bayer” “Bavariya” kimi nəhəngin düşərgəsində çaxnaşma yaradıb. Ona görə də realist olmaq lazımdır: “Qarabağ”ın şansı yoxdur. Əslində “Qarabağ”dan bundan artığını tələb etməyə də haqqımız yoxdur. Futbolu bataqlığın içində olan bir ölkənin komandasının Avropada adından söz etməsi böyük qəhrəmanlıqdır. Yeni “Qarabağ” “Bayer”lə oyuna heç bir təzyiq olmadan çıxmalıdır. İtiriləsi heç nə yoxdur. Çıxıb öz oyunlarını oynamaqlıdır.

üçün “Qarabağ” bu alqışları haqq edib”.

Rekord.az saytının baş redaktoru Kənan Məstəliyev öz facebook profilində bunları yazıb: ““Bayer” düşdü... Yenə. “Qarabağ” hazırda dünyanın ən güclü komandalardan biri olan Leverkuzen təmsilçisini üstələməyə çalışacaq.

“Bayer”i özünə planetdə heç kim rəqib istəməzdi, bizim başımıza gəldi. Deyiləcək söz yoxdur. Bəlkə də ən yaxşı püşk budur, nə bilirik? Uğurlar, “Qarabağ! Sənə inanırıq”.

Qol.az saytının baş redaktoru Aydın Bağirov da fərqli düşünümür: “Püşkün bizim üçün uğurlu olmadığını söyləmək olar. Səbətdəki ən güclü iki rəqibdən biri “Qarabağ”la düşdü.

“Bayer” bu mövsüm göstərdiyi parlaq oyun və nəticələrlə dünya futbolunu heyrləndirməkdədir. Komanda Almaniya bundesliqasında 22, Avroliqada 6 oyunda bir dəfə də olsun uduzmayıb. Bu 28 matçdan cəmi 4-də heç-heçə edib, 24-də qələbə qazanıb. O cümlədən 2 dəfə “Qarabağ”la.

“Qarabağ”ın mərhələ adlamaq şansı, əlbəttə, artıq möcüzə olar. Amma istənilən halda 1/8 finala qədər gəlmək belə Azərbaycan futbolu adına parlaq və tarixi nəticədir. “Qarabağ”a qarşıdakı hər iki oyunda uğurlar”.

□ **Cavansir ABBASLI, “Yeni Müsavat”**

Əhməd Əhmədovun işində kritik 20 gün

Ekspertiza onun anlaqlı olub-olmamasını müəyyən etməlidir

Bakıda ailəsinin 5 üzvünü vəhşicəsinə qətlə yetirməkdə şübhəli bilinən 1999-cu il təvəllüdlü Əhməd Əhmədov Respublika Psixiatriya Xəstəxanasına yerləşdirilib. Ruhi xəstə olub-olmadığını müəyyən etmək üçün o, istintaq orqanı tərəfindən təyin edilmiş ekspertizaya əsasən məhkəmənin qərarı ilə ixtisaslaşdırılmış qapalı tibb müəssisəsinə aparılıb.

Qatil 20 gün xəstəxanada olacaq və bu müddətdən sonra onun psixi durumu ilə bağlı ekspertiza rəyi veriləcək.

Bəs bu müddətdən sonra nəticə nə ola bilər? Orada o, özünü yalandan dəliliyə vura bilərmi? Yaxud onun arxasın-

da durduğu iddia olunan kimlərsə ona “dəlilik kağızı” dü-

zəldə bilərmi? Gözlənti nədir? Belə fikir də səslənib ki,

o, təkbaşına 5 nəfəri öldürə bilməz.

Bu və digər məqamlarla bağlı tanınmış psixoloq Azad İsaçadənin fikirlərini öyrəndik.

Azad İsaçadə deyib ki, Əhməd Əhmədov məlum cinayəti törədənədən sonra yayılan ilk məlumatlarda, onun Moskva şəhərində Psixiatrik Xəstəxanada müalicə olunduğu açıqlandı: “Məhkəmə Əhməd Əhmədovun ekspertizadan keçirilməsi barədə qərar qəbul edib. Məhkəmə ekspertiza qarşısında suallar qoyub. Ekspertiza Əhməd Əhmədovun anlaqlı olub-olmamasını müəyyən etməlidir. Onun anlaqsız olması, ruhi xəstəliyinin varlığı, hadisəni affekt vəziyyətində törədə bilib-bilməməsinə də ekspertiza cavab verməlidir. Ekspertiza 20 günə hansısa rəyə gələ bilmə-

sə, ekspertizanın müddəti uzadıla bilər. Adətən 10 günə bu məsələ aydın olur. Belə işlər üzrə bir ekspert deyil, bir neçə ekspertin kollegial rəy verməsi də mümkündür”.

Azad İsaçadə deyib ki, 1 nəfərin ayrı-ayrı ünvanlarda yaşayan 5 nəfəri bir neçə saat içində öldürməsinin mümkün olub-olmaması ekspertizanın rəyindən sonra məlum olacaq: “Bir-mənəli olaraq məhkəmə bu halda ekspertizanın rəyi əsasında qərar verəcək. Əhməd Əhmədovun vəkilləri rəylə razı olmasalar, məhkəmə təkrar ekspertizanın keçirilməsi qərarını da verə bilər. Ekspertizanın rəy verməsinə rəğmən, əlbəttə ki, son qərar məhkəmə verəcək”.

□ **Elsən MƏMMƏDƏLİYEV, “Yeni Müsavat”**

ÜSAVAT

Son səhifə

N 36 (8409) 24 fevral 2024

Ölü qadın meyitxanada dirildi

Qvatemalının San-Xuan de Dios şəhərində xəstəxanada dəhşətli hadisə baş verib. Kəskin qidalanma problemləri müşahidə olunan və öldüyü açıqlanan gənc qadın dirilib. Qadın ölü elan edildikdən 5 saat sonra qəfildən meyitxanada cəsəd torbasında hərəkət etməyə başlayıb.

Morq işçiləri səsləri eşidib və cəsəd torbasının tərpənməyə başladığını görüblər. Dərhal təcili yardım həkimlərini çağırıblar. Xəstəxananın mətbuat nümayəndəsinin sözlərinə görə, xəstə serebral iflic və qıcolma şikayətləri ilə qeyri-stabil vəziyyətdə xəstəxanaya yerləşdirilib. 30 dəqiqəlik təcili yardımdan sonra onun öldüyü elan edilib. Həkimlər qadında heç bir həyat əlaməti, xüsusən də beyin fəaliyyəti və ya nəfəs alma kimi əlamətlər görməyiblər.

"Bundan sonra qadının cəsədi müəyyən edilmiş protokol üzrə morqa təhvil verilib", - deyə nümayəndə əlavə edib. Lakin dirilən qadının reanimasiyası uğursuz olub, buna görə də xəstə ikinci və sonuncu dəfə ölü elan edilib. Xəstəxana onun ailəsinə və bütün yaxınlarına başsağlığı verib.

Baş verən hadisə yerli sakinlərin hiddətinə səbəb olub və sosial şəbəkələrdə yayımlanan videonun altında müxtəlif rəylər bildirilib. "Qvatemala səhiyyəsi sadəcə dəhşətlidir", - deyə istifadəçilərdən biri yazıb. Digər şərhçi isə xəstəxanayı müdafiə edib və intensive terapiya şüabəsində həyatının xilas edildiyini xatırladıb.

Messi dinlədiyi musiqilərin siyahısını dərc edib

ABŞ-ın "İnter Mayami" klubunun və Argentina milli komandasının hücumçusu Lionel Messi öz musiqi pleylistini - matçlardan əvvəl dinlədiyi mahnıları dərc edib. Paylaşım "Apple" şirkəti ilə əməkdaşlıq çərçivəsində baş tutub.

Xatırladaq ki, argentinalı hücumçu ötən yay azad agent kimi "İnter Mayami"yə keçib. Bu müddət ərzində o, bütün turnirlərdə 15 matçda iştirak edib, 11 qol vurub və 6 məhsuldar ötürmə edib. Futbolçunun klubla hazırkı əmək müqaviləsi 31 dekabr

2025-ci ilə qədərdir. "Transfermarkt" portalında verilən məlumata görə, futbolçunun bazar dəyəri 35 milyon avrodur.

100 yaşı keçən insanların 8 ümumi xüsusiyyəti

Birləşmiş Millətlər Təşkilatı (BMT) 100 yaşdan yuxarı insanların sayında əhəmiyyətli artım müşahidə edir.

1990-cı ildə 100 yaşdan yuxarı cəmi 92 min nəfər var idisə, 2021-ci ildə bu rəqəm 621 minə çatıb.

Medicina.az xarici mediaya istinadən xəbər verir ki, sağlam yaşlanmaqda genetik faktorlar və həyat tərzı böyük əhəmiyyət kəşb edir, lakin mütəxəssislər bəzi psixoloji amillərin də uzunömürlülüyə təsir etdiyini düşünürlər.

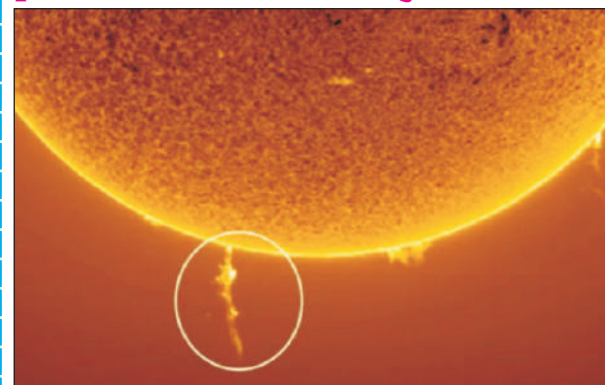
İspaniyanın Madrid Universitetindən akademik Maria Dolores Merino illərdir yaşı 100-dən yuxarı olan insanları müşahidə edir. O, son araşdırmalarından birində uzunömürlü insanların bezi ümumi xüsusiyyətlərini səkkiz kateqoriyada qruplaşdırıb:

1. Həyat enerjisi;
2. Sosiallaşmaq həvəsi;
3. Məsuliyyət və məqsəd;
4. Dözümlülük;
5. Öz həyatına nəzarət;
6. İntellektual motivasiya;
7. Pozitiv olmaq;
8. İdrak və qavrayış.

Bunları bilirsinizmi?

- * Mobil telefonu sol qulağınıza qoyun.
- * Gün ərzində kofeni 1 dəfədən artıq içməyin.
- * Dərmanı soyuq su ilə içməyin.
- * Axşam saat 5-dən sonra yemək yeməyin.
- * Yağlı yeməyi çox az qəbul edin.
- * Suyu daha çox səhər, daha az axşam için.
- * Yüklənən mobil telefondan uzaq durun.
- * Ən yaxşı yuxu vaxtı - axşam saat 10-dan səhər 6-ya kimi.
- * Dərman içəndən sonra bir müddət uzanmayın.
- * Telefonun enerjisi 1 və ya 2 xətt qalıbsa, ondan istifadə etməyin. Çünki bu zaman telefonla danışanda radiasiya 1000 dəfə artıq təsir göstərir.
- * Sizə istidirsə, dirsəklərinizi soyuq suya salın.
- * Ayaqlarınız yorulmuşsa, sərin su ilə yuyun, sonra dəbənlərinizə krem çəkin və dəbəndan dizə qədər masaj edin.
- * Su çox içməyin - daha çox tərləyəcəksiniz, isti çay, ya da meyvə şirəsi susuzluğunuzu daha yaxşı yatırır.

Qeyri-adi partlayış: nəhəng plazma kosmosa uçdu

Günəşin cənub qütübündə nəhəng plazma şleyfi partlayıb.

Bu hadisənin qeyri-adiliyi ondadır ki, partlayış Günəş püskürmələrinin nadir hallarda baş verdiyi hissədə olub.

Bu partlayış Günəşin ən aktiv fazasına - günəş maksimumuna daxil olmaq üzrə olduğuna dair daha bir aydın işarədir.

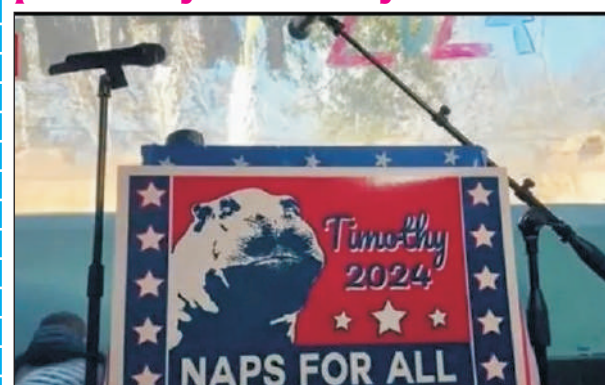
Astrofotoqraf Eduardo Şabərqer Pupo partlayışın heyratəmiz görüntülərini bütün təfərrüatları ilə lentə almağa müvəffəq olub. O, Günəş səthindən qopmadan əvvəl şleyfin detallı şəkildə görüntüsünü çəkib. "Plazma sütunu o qədər böyük idi ki, onu kadra sığdırma bilmək üçün kameranı çevirməli oldum. Bu, həqiqətən də heyratəmiz mənzərə idi", - deyə o qeyd edib.

Nadir hadisə fevralın 17-də günəşin Cənub qütübünə yaxın günəş ləkəsində partlama zamanı baş verib. Bu zaman nəhəng ionlaşmış qaz və ya plazma sütunu ayrılıb ki, sütun Günəş səthindən təxminən 124 300 mil (200 000 kilometr) yuxarıya yüksəlib. Nəticədə plazma Günəşdən qoparaq nəhəng bulud şəklində kosmosa uçub.

Bu ulduz partlayışı son dərəcə qeyri-adi olub, çünki Günəşin cənub qütübündə püskürüb. Belə ki, əksər günəş püskürmələri Günəş ekvatorunda və ya onun ətrafında olan günəş ləkələrində baş verir və demək olar ki, heç vaxt maqnit qütblərinin yaxınlığında meydana gəlmir.

Bu qəbildən partlayışlar təxminən 11 illik Günəş dövrünün ən aktiv fazası olan günəş maksimumu zamanı daha çox yayılır. Mütəxəssislər hesab edir ki, günəş maksimumu yaxın bir neçə ay ərzində hansısa məqamda baş verəcək.

ABŞ-da yenə begemotun prezidentliyə namizədliyi irəli sürülüb

ABŞ-ın Texas ştatından olan San Antonio zooparkının sakini - begemot Timoti yenidən ABŞ prezidentliyinə namizəd olacaq.

Sosial şəbəkələrdə Texas ictimaiyyətinin sevimli begemotu Timotinin ABŞ prezidentliyinə namizədliyinin irəli sürülməsi mərasimindən videolar yayılıb.

Qeyd olunur ki, məmoli artıq 4 il əvvəl bu vəzifəyə namizədliyini irəli sürüb və hətta o zaman teledebata dəvət olunmamasından şikayətlənib. Bununla belə, o hələ də bir neçə min abunəçisi olan bloqunda 2020-ci ildə qalib gələn rəqibi Co Baydeni təbrik edib.

Ötən gün çoxsaylı pərəstişkarlarının və jurnalistlərin iştirakı ilə yenidən zooparkda onun namizədliyinin irəli sürülməsinə dair təntənəli mərasim keçirilib və burada onun təsvirləri olan köynəklər də satılıb. Əldə olunan pul vəsaitinin Timotinin seçki kampaniyasına sif olunacağı ehtimal olunur. Her halda, o, yarışda gələcək rəqiblərindən xeyli gənc görünür.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: venimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Son dəkika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisenzia N: B 114
SAVI: 1.500